

Sagvikkaauruat John-mun

¹ Ukunani makpiġaani aglausimarut sut Jesus Christ sagvikkaġi. Agaayyutim qaiññiġai ilaanun qiñiqtitquplugich savaktimiñun sut akuniisruñaqatiġ atuumasraġumaruat. Christ-ġum iłitchuġipkaġai savaktimiñun John-mun tuyuġiplugu israġuligikkani ilaanun. ² John-ġum nalupqinaiqługu quliaqtuaġiniġaa Agaayyutim uqalhalu Jesus Christ-ġum sagvikkaġalu. Uqautiginiġai sut iluqaisa qiñikkani. ³ Quvianamiuruq iñuk agliqiruaq ukuniġa sivuniksriqutmik suli quyanaqniaqpat taapkua tusraaruat uqalġnik ukuniġa suli tupiġiplugillu sut aglausimaruat taapkunani makpiġaani, atakkii tamatkua atuumaviksraġat qallilłapiagataqtuq.

Paġlatit Tallimat Malġuġnun Agaayyuviniñun

⁴ Uvaġa John aglaġniaqtuġa ukpiqtuaġuruanun ittuanun tallimat malġuġni agaayyuviniñi nunami Asia-mi. Iħuaqqutriħiqagitchisuq qiñuiññamiglu Agaayyutmiñ, pakma ittumiñ, taimakġaqaġa ittumiñ suli agġiqsaġumarumiñ, taapkunakġalu tallimat malġuġniñ irrusrianiñ sivuġaaniittuaniñ aquppiutaqpaġan Agaayyutim, ⁵ suli Jesus Christ-miñ tuniqsimapluni iłisimarauruamiñ, aġiruamiñ tuqunaruaniñ sivulliqpianuapluni suli sivulliuqtinjiñiñ umialguruat nunami. Jesus Christ-ġum piqpagigaatigut patchisaiqsitluta killuutiptikniñ ilaan auġmigun. ⁶ Ilaan

umialiguqtitkaatigut agaayuliqsiqutitlugillu savautitquplugu Agaayyutini aapagikkaniġu. Kamanaun aňalatchisiġu pigigaa Jesus Christ-ňum taimuňa isruitchuamun. Amen.

⁷Uvva, aggigñiaqtuq nuviyatigun.

Iriqaqtuapayaam qiñigisigaa, ilinjalalu kapiiriruat ilaanik.

Iluqatinġu atlakaagiich iñuich nunami uigualalutin qiaģisirut ilaa pisigilugu.

Aa, taatna itkisipiaqtuq.

⁸“Uvaňa Alpha-ňuruňa suli Omega-ňupluňalu, aullağniisaaq suli isrukitchaaq.” Taatna niqliqsuq Atanguruuq, pakma ittuaq suli taimakňaqaňa ittuaq agģiqsağumaruağlu, Saňňipayaaaqtuuq Agaayyun.

John-ňum Qiñiqquuraatha Christ-mik

⁹Uvaňa John-ňuruňa aniqatigikkaqsi ataus-riňňuqataupluňa piqatigigipsi nagliksaağutinik pisigiplugu Christ, piqatigipkaqtuq ilipsitñun aňaayuqautmiñi suli piqatigipkaqhuni ilipsitñun iglutuiğmi. Qikiqtamun atiqaqtuamun Patmos-mik ilikkauruňa quliaqtuaqatipkun uqaľhaniglu Agaayyutim ilumutuľhaniglu Jesus Christ-ňum. ¹⁰Ilamni Irrutchimi uvluani Atanguruam tusrauruňa nipimik nipituruamik tunumniñ, itna liilaa qalğuqtautiqpaktun, ¹¹nipliqhuni, “Aglakkumagitin tautukkatın makpiğaanun aasrii tuyuğilugich ukpiqtuanuruanun ittuanun tallimat malğunni agaayyuvıñni Asia-mi: Ephesus-mun, Smyrna-munlu, Pergamos-munlu, Thyatira-munlu, Sardis-munlu, Philadelphia-munlu, Laodicea-munlu.”

12 Tarani qiviaqtuḡa qiniḡuklugu uqaqtuaq uvamnun. Qiviaqama qiniḡitka tallimat malḡuk kaviqsaat maniich kialuuraqaḡviich. 13 Aasrii qitqatni tallimat malḡuk kialuuraqaḡviich qiniḡiga atausriq atrilik iñuktun, atnuḡaaqaqhuni akuqturuamik isiganmiñunaglaan, sulitapsiqaqhuni kaviqsaatq maninmiñ satqamigun. 14 Ilaan niaqua nuyanilu qatigniqsut ipnaim mitquatun qatiquhinlu aputitun. Irraksulit inniqsuk ikualaruatun ikniqtun. 15 Isiganiksulit qivliqtaḡniqsuk patukpatun ipqiqaqtatun uunaksautiqpakun. Nipaasulit tusraḡnaḡniqsuq quḡluqtaqpatun. 16 Ilaan taliqqinmiñitigummiñiqsuq tallimat malḡunnik uvlugianik. Savikpaksulit ipiktuatq avatmulik anniḡaaqtuq qanḡaniñ. Sulit ilaan kiiñana qaummaḡinñiqsuq siqiniñaaḡikmatun.

17 Tarra qiniqapku ulḡuniqsuḡa isigaiñun tuqunaruatun ilipluḡa, aasriiñ iligaitaliqqiich argani uvaḡnun nipliutipluḡa, “Iqsiñak. Sivulliuruḡa aqulliupluḡalu. 18 Uvaḡa iñuuruanuruḡa. Tuqugaluaqḡuḡa iñuusraḡataqtuḡa taimuḡa isruitchuamun. Iñuktun anmautiqaqtuatun anjalatchiḡiqaqtuḡa tuquḡimik sulit tuqunaruqaḡvinmik. 19 Pakma aglakkich sut qiniḡkatin sulit pakma ittuat sulit itchaḡumaruat aquagun taavruma. 20 Taapkua kaniqsilgunaitchuat qiniḡkatin —tallimat malḡuk uvlugiat taliqqiani arganma sulit tallimat malḡuk kaviqsaat maniich kialuuraqaḡviich —qanuutautilaanatuḡvva, tallimat malḡuk uvlugiat israḡuligigaich tallimat malḡuk agaayyuviiich, sulit

tallimat malġuk kialuuraqaġviich tallimat malġuk
agaayyuvigipmigaich.

2

Agaayyutim Uqautai Ephesus-miunun

¹ “Israġulganun agaayyvium Ephesus-mi
aglagiñ itna: Tamatkua uqaligigai tiggummiruam
tallimat malġunġnik uvlugianik taliqpinmiñi,
pisruktuam akunġatni tallimat malġuk kaviqsaat
maniich kialuuraqaġviich.

² “Iisimagitka savaasri, sakuugutisriġu
iġlutukkasriġu anuqsrulikun. Iisimagigaptuq
ilatchitġaisilaaqsi killuliqiruanik iñunġnik suli
isivġiuqtillaaqsi tamatkuniġa uqaqtuanik
uqqiraqtaunipluġin piunġitchaluanġaġmin
suli ilipsi ilitchuġiplugu saglututilaanat.

³ Iisimagiga anuqsrutilaaqsi nagliksaaqtilaaqsilu
pisigipluġa suli ilipsi nikalinġitchusrisuli. ⁴ Aglaan
uumiġa akitñaummatiqagipsi, piqpaginġigipsitġa
inġilġaanisun. ⁵ Itqaqsaqsiun piqpaksriġliqqaqsi
uvamnik ukpiqsriruaġuqapsi. Isrummitqigitchi
aasriiñ savautitqigluġa sivuanisun. Isrum-

mitqiñġisuaġupsi agġiqiniagipsi piigluġuasrii
kialuuraqaġviksi inaaniñ. ⁶ Aglaan nakuuru-
aqagaluagtusri uumiġa, uumiksriusri savaanġitñik
pigiitchuanik Nicolait-aagruat uvaptuntuuq.

⁷ Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksraġnik naalaġnili
Irrutchim uqautigikkaġanik ukpiqtuanġuranun.
Iñuich akimaruat niġipkaġniaġitka napaaqtuaniñ
iñuunaqtuam nauruamiñ nautchiaqaġviani
Agaayyutim.

Agaayyutim Uqautai Smyrna-ġmiunun

8 “Israğulganunli agaayyuvium Smyrna-mi aglagiñ itna: Taapkua uqalıgıgai sivulliuruum aqulliuruamlu, tuqugaluaqtuamlu anıjqıksuamlu.

9 “İlisimagitka ihuılliugutisri İlaıppaukıqsılu (aglaan umialgurusri). İlisimagitka sanıtchisinıch tamatkua Jew-ıunıruat inıugingıtchaluaqtıltııı Agaaıyutmun, aglaan ilumun savautrıruanırut tuungagmik.

10 Sıvuugaginagu naglik-saagutıgıyasrıkkası. Uvva, tuungaum isiqtıup-kagumaagaqsıgai İlasrı isıvgıukkauvıksranıtınun, aasrıı ihuılliugısrı qulını uvlunı. Tunıqsimatıchı tuqulıpsıtınunaglaan, aasrıı akılıññıagıpsı inıuukıgmik isrıutchuamik nıaquğusrıqmatun.

11 İnuk sıutiqaqtıuq tısraggatıksranınik naalagıñı İrrutchim uqautıgıkkarınik ukpıqtıuıruanun. İnııch akımaruat atnıkkauyumiñıtıchıt tuglıanı tuqułhum.

Agaayyutim Uqautai Pergamos-miunun

12 “Israğulganunli agaayyuvium Pergamos-mi aglagiñ itna: Taapkua uqalıgıgai pıqaqtıuam ipıktıuamik avatmılınmik savıkpanmik.

13 “İlisimagıga inıuunıaqtılaaqı tuungaum anıalatchıvıanı. Aglaan tunıqsimarusrı uvamnun ukpıqqtıuııñıaqhusrı, uvlııñıunııñ tuqqtıuapman tunıqsimaplunı İlisımarıga Antıpas akunnapsıtını tuungaum inıuuvıanı.

14 Aglaan ikıtıuranık akıtınıaummatıqagıpsı: İlipsı İlaqaqtısrı tıvrıruanı k İlisauttııtınıgun Balaam İlisautrıruam Balak-mik kılлуqsagtıtıuplugıch İsrail-aagımtı. Kılлуqsagtıt nıgıkamını nıqınık tunıllıautauranı k aangıuanun sulı sayunakamını.

15 Sulıpsıuq İlipsı İlaqaqmısrı tıvrıruanı k

pigiitчуakun ilisauttutinisigun Nicolait-aagruat.
¹⁶ Isrummitqigitchiasriiñ. Taatnangisuagupsi
 aggiqiniagipsi anuyyiağlugich taapkua iñuich
 savikpañmik anniugaaqtuamik qanimniñ. ¹⁷ Iñuk
 siutiqaqtuaq tusraggatiksrañnik naalağniłi
 Irrutchim uqautigikkañanik ukpiqtuañjuranun.
 Iñuk akimaruag niqiksriññiağiga iriqsimaagtu-
 amik Manna-mik suli qaitçilugu qatiqtaamik
 uyağañmik. Aasrii uyağañmi nutaaq atiq
 aglaqağisuruq, kia-unniñ iñuum ilisimanğisañanik
 kisimiaglaan taavruma iñuum akuqtuiruam.

Agaayyutim Uqautai Thyatira-ğmiunun

¹⁸ “Israğulganunli agaayyuvium Thyatira-
 mi aglağiñ itna: Taapkua uqatigigai Iğñiñan
 Agaayyutim, iriqaqtuam atriplugu ikualaruag
 ikniq, suli isigañi atriqaqhutin qivliqsaqtuatun
 patukpatun.

¹⁹ “İlisimagitka savaasri, piqpaksriłiqsilu,
 ukpiqqutriłu, savautriłiqsilu, suli anuqs-
 ruliqsi. İlisimagigaptuuq una, savaagikkapsi
 pakma qaaniummatipiagaich savaagikkasri
 ukpiqsriruaguuqaaqapsi. ²⁰ Aglaan uumiña
 akitñaummatiqagipsi, ilipsi ilatchiqlugu ağnaq
 Jezebel taiyuqtuaq inmiñik sivuniksriqir-
 imik. İlisautigai kinniqlugich savaktitka
 sayuñatquplugich suli niğitquplugich niqinik
 tunillautauruanik aanguanun. ²¹ Piviqaqtitkaluağiga
 isrummitqiliksrañanun sayuñathaniñ, aglaan
 isrummitqigunğiññiqsuq. ²² Uvva, inillaktin-
 niagitka ilaalu tamatkualu sayuñatigikkañi
 nagliksağutiqpauragviksrañatnun inillakmatun
 siñigviñiñun nañjirutim. Taamna piñiağiga

isrummitqiñgisuaqpata killuliqihigmikniñ. ²³ Suli tuqunniagiitka ililgaani. Tarra ukpiqtuanjuruapayaat ilitchuğiniagaat uvañautilaaga ilisimaruq iñuich ikpikkutaatnik isrummatinifñglu. Suli akiligisigipsi atausriullaalusri maligullapiaglugu savaaqsi. ²⁴ Aglaan ilasri Thyatira-miittuat qapsiugaluañnaisa malingitchuat taavruma pigiitchuamik ilisauttutaanik suli ilisaagiñgitlugich kalipsiksuat nalunaqtuanj tuungaum, ilipsi uqautigipsi, Uqumailliuğutigitqikkumiñaitchipsi, ²⁵ aglaan tigummitqiagiiktaksragiksi pigianikkaqsi aggigñiañamnunaglaan. ²⁶ Iñuk akimaruq savaaqaqtuiñaqtuağlu pisuligikkamnik isruanunaglaan, sanñiqutiksriññaigiga añalatchitlasilugu nunaqqiqpannik. ²⁷ Uuma añalataagaqsiññaigai sanñiqpapiamik saagaqaqtuatun ayaupiamik savihamik,

añalataağlugich iñuum siquvragipmatun qiku ilulik. *Psalm 2:9*

Taatnatun akuqtuaqaqtunja sanñiqutiqałimnik Aapamniñ. ²⁸ Suli aatchuğisigiga uvlaam uvlugianik. ²⁹ Iñuk siutiqaqtuaq tusragatik-srañnik naalañli Irrutchim uqautigikkañnik ukpiqtuanjuranun.”

3

Agaayyutim Uqautai Sardis-miunun

¹ “Israğulganunli agaayyvium Sardis-mi aglağiñ itna: Tamatkua uqaligigai piqaqtuam tallimat malğunnik Irrusriñnik Agaayyutim, suli tallimat malğunnik uvlugianik.

“Īlisimagitka savaasri. Īlipsi taiyuutiqaḡaluaqtusri īnuuruḡunipl̄usri, aglaan tuqun̄arusri. ² Qiptaitqigitchi. Sayyiqsimaacsigin̄ tamatkua īnuūliqaqtuatsuli tuqugaluacnagich, atakkii isivḡiuḡniḡitka savaasri nalaun̄naitl̄ugich sivuḡaani Agaayyutim. ³ Taatnamik itqaḡilugu qanuq akuqtūliqsi tusraayugaaḡiksuamik tusraakkapsit̄nik. Tupigisiun̄ taamna isrummitqigusri. Qiptaīn̄gitchupsi aḡiqigisigipsi atril̄ugu tiglin̄niaqti. Īlisimayumīn̄aitchiksi kisumi sassaḡniḡmi aḡiḡnīiāiksraḡa ilipsit̄nun. ⁴ Aglaan piqaḡaluaqtusrisuli ikituuranik īnūnik Sardismi atnuḡaaḡmiknik puyyaktairaḡanḡitchuanik. Ilin̄isa īnuuniaqatiginiaḡaat̄na qatiqtaanik atnuḡaaqaḡutin̄ atakkii ilin̄ich nalliummatirut. ⁵ Īnuk akimaruaq atnuḡaaḡisiruq qatiqtaanik atnuḡaanik, suli piiḡumīn̄aitchiga atiḡikkāna makpigaanīn̄ īnuūlum. Uqautiginiaḡiga sivuḡaani Aapama israḡuligikkān̄isalu pigin̄ilugu. ⁶ Īnuk siutiqaqtuaq tusraggatiksrānik naalaḡnīli Irrutchim uqautigikkānanik ukpiqtuan̄uruanun.

Agaayyutim Uqautai Philadelphia-ḡmiunun

⁷ “Israḡulganunli agaayyuvium Philadelphia-mi aglagīn̄ itna: Tamatkua uqaḡiḡigai ipqitchuan̄uruam, ilumutuuruamlu, piqaqtuamlu san̄iqutiqāhanik David-ḡum saagaqaqtuatun aḡmautinik. Aḡmaqpaun̄ kia-unnīn̄ īnuum umikkumīn̄aitchaa, suli umikpaun̄ kia-unnīn̄ īnuum aḡmaḡumīn̄aitl̄ugu.

⁸ “Īlisimagitka savaasri. Uvva, aḡmaḡniaḡiga talu ilipsit̄nun kia-unnīn̄ īnuum umikkumīn̄aisāna. Īlisimar̄na mikiruamik san̄iqalipsit̄nik.

Naagasuli tupiksirusri uqagikkamnik suli tuniqsimaagtusri uvamnun piilaagiñgitlugu atigikkağa. ⁹ Naalağnisitchi, taapkua iñuich pigikkañi tuunğaum, nipliaruat Jew-ñuniplutin Jew-ñunğıññağmin sagluplutiñ—uvva, utlautipkağisigitka ilipsitñun aasrii purvigipkağlugich sivuğapsitñun suli ilitchuğipkağlugich uvamnun piqpagitilaapsitñik. ¹⁰ Ilipsi, tupiksirusri uqautikapsi iglutuitquplusri. Taatnamik qaunaginiagipsi ihuilliugvinmi tikiññaiaqtuami iluqaanun nunamun uuktuakkauviksrañatnun iñupayaurat nunamiittuat. ¹¹ Aggigisiruñja qilamipiaq. Tigummitqiağiksion payañaiğlugu pigikkaqsi, kisumununniiñ aatitchumiñaitlusri akiññaaktaapsitñik akimagupsi. ¹² Iñuk akimaruaq ayaguqtinniağiga agaayyuvikpañani Agaayyutma, aasrii ilaa anitqikkumiñaiqsuq. Aglakkisigiga ilaanun atigikkaña Agaayyutma atigikkañalu nunaqqiñan Agaayyutma, taamna nutaaq Jerusalem atqagnaiaqtuaq qilañmiñ Agaayyutimniñ. Suli aglakkisipmigiga ilaanun nutauruaq atiga. ¹³ Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksrañnik naalağniñi Irrutchim uqautigikkañanik ukpiqtuañuruanun.

Agaayyutim Uqautai Laodicea-ğmiunun

¹⁴ “Israğulganunli agaayyuvium Laodicea-mi aglağiñ itna: Tamatkua uqaligigai Amen-ñuruam, tuniqsimaruaam ilumutuupluni ilisimarauruam, aullağniirauruam iñiqtapayaañanik Agaayyutim.

¹⁵ “İlisimagitka savaasri, nigliñallapiangisilaaqsi unniñ unallapiangisilaaqsi. Uvvatuq nalliakni ititchi nigliñallapiaqtuamlu unallapiaqtuamlu.

¹⁶ Uvvaasriñ pisigiplugu unaavyuñiqsi,

nigliñapiangiññiqapsi uunallapiangitlusriļu, tivvuaqsahñaağugipsi qanimniñ. ¹⁷ Uqağaqtusri itna, ‘Uvaņa umialguruņa. Iñugiaksisaiñaqtut suurat. Inuqsraņaaiqsuņa.’ Taatna uqaqapsi nalurusri qanutun ihuilliuqtilaapsitñik nagliñnaqtilaapsitñiglu. Inuqsraqtusri qiñitlaitlusriļu atnuğaitlusriļu. ¹⁸ Alğaqsruğipsi tauqsiquplusri uvañniñ maniqñnik kaviqsaamik ipqiqsakkauruamik iknikun umialgutquplusri, suli tauqsiquplusri qatiqtaanik atnuğaanic qaliğuağlugu kanņunaqtuaq atnuğaiñiqsi suli uqsruğutiksramik mamirrutiksrañatnik irigikkapsi qiñitlasriļgitchumuusriļi. ¹⁹ Tamatkua piqpagikkatka suagağigitka nalğusruqługillu. Taatnamik piļiqipiagitchi isrummitqigusriļu. ²⁰ Uvva, qichaqtuņa talumi katchaktułuņa. Kisupayaam tusraayumiun nipiga aņmautiluņalu talumik, isigisiruņa ilaanun niğiqatigiasiluguasrii suli ilaan niğiqatigiluņa. ²¹ Iñuk akimaruqaq aquppiqatigipkağniağiga aquppiutaqpamni, uvaptuntuuq akimapluna aquppiqataupmatun Aapaa ilaan aquppiutaqpaņani. ²² Iñuk siutiqaqtuaq tusraggatiksrañnik naalağniļi Irrutchim uqautigikkaņanik ukpiqtuanjuruun.”

4

Nanğairuat Qilaņmi

¹ Taapkua aquatigun qiñiqtuņa talumik aņmaruamik qilaņmi. Aasrii sivulliq nipi tusraakkağa uqaqman uvamnun qalğuqtautiqpaktun itnağaana, “Mayuğiñ uvuņa. Qiñiqtinniağikpiñ sunik atuumaniaqtuanik uuma aquagun.” ² Taimmaiñaq Ipqitchuam Irrutchim

analatkaqsigaaŋa. Qiñiqtuŋa aquppiutaqpaŋmik inillaksimaruamik qilaŋmi, aasriiñ taavrumiŋa aquppiruamik aquppiutaqpaŋmi. ³ Aasrii taamna aquppiruaq tarani qiññaqağniqsuq akisuruatitun uyağaktitun kavviağiksaatunlu, suli aquppiutaqpak kaivrağutiqağniqsuq niggamik qiññaqaqtuamik akisuruatun uyağaktun sunjauraaqtaatun. ⁴ Avataani aquppiutaqpaum iñuiññaq sisamat aquppiutaqpaqamut. Qiñiqtuŋa iñuiññaq sisamanik umialiŋnanik aquppiruanik aquppiutaqpaŋni, atnuğaaligaat qatiqtaanik. Niaquğutiqağniqsut kaviqsaamik manijmik niaqumikni. ⁵ Aquppiutaqpaŋmiñ anniuğaağniqsut ikniqpalaich katlulatlu suli niprualaruatlu. Sivugaani aquppiutaqpaum naniuraqaqmiñiqsut tallimat malğunjik ikumatiliŋjik ikniğmik. Taapkua tallimat malğuk nanipiat Irrusriğiniğai Agaayyutim. ⁶ Aasrii sivugaani aquppiutaqpaum tağiuqpauraqağniqsuq tapinniluktuatun. Sisamat uumaruat iriñhaiñalgich saamiktigun tunumiktigunlu inniqsut avataani aquppiutaqpaum. ⁷ Sivulliq uumaruaq atriqağniqsuq lion-tun, aasriiñ tuglia uumaruaq paŋniqtun, piñayuatsuli uumaruat kigiñqağniqsuq iñuum kigiñajatur, aasrii sisamaŋat uumaruat atriqağniqsuq tiŋmiaqpaktun. ⁸ Aasriiñ taapkua sisamauruat uumaruat, iŋmikkullaa itchaksralaanik israğuaqniqsut iriñhaiñauplutiŋlu ataanilu silataaniŋlu israğunisa. Aasrii nipliatiuiñağniqsut uvluvakpuraq unnuaqtuummaan,
 “Ipqitchuaq! Ipqitchuaq!
 Ataniq Saŋŋipayaaqtaq
 Agaayyun killuqsautaiñniqsuq ipqitchuanuŋpluni,

ilaa inniqsuaq taimakᅇa, ittuagᅇlu pakma, suli
aggiqsagumaruaᅇlu.”

⁹ Qakugupayaaq taapkua uumaruat qaitchipmata
nanᅇautmik kamakcutmiglu quyyatmiglu
taavrumuᅇa aquppiruamun aquppiutaqpaᅇmi
iᅇuuruamun taimuᅇa isruitchuamun, ¹⁰ iᅇuiᅇᅇᅇaq
sisamat umialinᅇat sitqummiraᅇniqsut sivuᅇaanun
aquppiruamun aquppiutaqpaᅇmi purvigiplugu
iᅇuuruuq taimuᅇa isruitchuamun, mattaᅇᅇugich
niaquᅇutitinᅇ aasrii iliplugich sivuᅇaanun
aquppiutaqpaum, nipliqhutinᅇ,

¹¹ “Ataniqpuut Agaayyutikputlu, ilvich nallium-
matiruanᅇrutin
akuqtuiᅇiksrapnun nanᅇautmik kamakcut-
miglu sanᅇimiglu,
atakkii iᅇniqtaᅇigitin supayaurat,
suli pisuᅇᅇapkun iᅇniqtaurut iᅇuuliqaqhutinᅇlu.”

5

Imurat Makpiᅇaat Ipnaiyaaᅇlu

¹ Aasriiᅇn qiᅇniqtuᅇa taliqpinᅇmi argaᅇani
taavruma aquppiruam aquppiutaqpaᅇmi
imuranik makpiᅇaanik aglaqaqtuanik iluatniᅇlu
siᅇataatniᅇlu suli umiktuqsimaruanik tallimat
malᅇuᅇᅇnik nalunaitmiutanik. ² Qiᅇniqmiuᅇa
sanᅇiqaqtuamik israᅇulinᅇmik nipliraqtuamik
nipituruamik nipimik, “Kiᅇa nalliummativa
qauᅇtiᅇukᅇugich nalunaitmiutat anᅇmaᅇlugillu
imurat makpiᅇaat?” ³ Aglaan kiapayaaq qilaᅇmi
naagaqaa nunami naagaqaa ataaniunniᅇn nunam
anᅇmatlaiᅇᅇiᅇaich imurat makpiᅇaat naagaunniᅇn
qiᅇniᅇlugich imanᅇat. ⁴ Tarra qiaruᅇa atqunapiaq

iñuiññiqman nalliummatiruumik aḡmatlalugich makpiḡaat aḡliqiruksramik unniññ qinñiqtuksramik imaḡikkaḡatnik. ⁵ Tarani ilaḡata umialinḡat nipliutigaḡaḡa, “Qianak. Lion-ḡat kiñuvianñiñ Judah-m, maḡḡuat David-ḡum, akimaruḡ aḡmatlasripluḡich imurat makpiḡaat suli tallimat malḡuk nalunaitmiutat.”

⁶ Aasrii aquppiutaḡpaum akunḡatni sisamat uumaruatlu akunḡatniḡu umialinḡat qinñiqtuḡa ipnaiyaamik qichaḡtuamik qinññaḡaḡhuni tuḡḡutauruatun. Taamna nagruḡaḡniqsuḡ tallimat malḡuḡnik. Iriḡaḡmiuḡtuuḡ tallimat malḡuḡnik, aasriññ taapkuu tallimat malḡuk Irrusriḡiḡaich Agaayyutim tuyuḡikkaauruat iluḡaanun nunamun. ⁷ Ipnaiyaam aḡḡiḡhuni tigugai makpiḡaat taliḡpinḡan argaññiñ taavrumaḡḡa aḡuppiruamiñ aḡuppiutaḡpaḡmi.

⁸ Tigupmagich makpiḡaat sisamat uumaruat iñuiñññaḡ sisamatlu umialinḡat sitḡuḡniqsut sivuḡaanun ipnaiyaam, atuḡtuuraḡallaaplutiḡ nuḡaḡtiliḡnik suli piḡaluuraḡallaaplutiḡ piḡiuḡtamik kaviḡsaamik maninḡmik immaukkaḡhutiḡ tipraḡiksautinik. Taapkuu inḡisruḡiḡiḡaich Agaayyutim ipqiḡsitaḡisa. ⁹ Taapkuu atuḡtut nutaamik atuutmik itna,

“Ilviñññaḡ tigutlagitin imurat makpiḡaat suli ḡauḡtitlalugich taapkuu nalunaitmiutat. Nalliummatirutin atakkii tuḡḡutaurutin suli aḡikkapkun tasuiḡlutiḡ iñuḡnik Agaayyutmun ḡanusripayaaniñ iñuḡniñ atlakaḡiñnik uḡautchiḡiḡniñ, iñuḡitñnik nakitñapayaaniñ.

¹⁰ Ilvich umialiguḡtitkai agaayuliḡsiḡuḡtitlugillu

savautitquplugulu Agaayyutikput,
suli atanguniaqtut nunami.”

11 Aasrii qivialgitchuᅇa tusraaplunᅇa iᅇugiallapiaqtuaniᅇ israᅇuliᅇnik kia iᅇuum kisitᅇlaisaᅇitᅇnik. Avataani inniqsut aᅇuppiu-taᅇpaum uumaruat umialiᅇnatlu, 12 nipliᅇqsuat nipitusriᅇlutinᅇ,
“Ipnaiyaaᅇ tuᅇqᅇtauruᅇaᅇ nalliummatiruᅇ aᅇuᅇtuitᅇlapluni saᅇᅇimik,
umialᅇutmiᅇglu isrumatuliᅇmiᅇglu, sapigᅇᅇnautmiᅇglu,
kamakkutmiᅇglu, kamanautmiᅇglu suli
nanᅇautmik.”

13 Aasriiᅇn tusraagitka uumarupayaurat qilaᅇmi, siᅇamiᅇlu, nunamiᅇlu, ataaniᅇlu nunam, taᅇiumiᅇlu —uumarupayaat nanipayaaᅇ—uᅇautiᅇqaᅇtuat itna:

“Nanᅇaun kamakkunlu, iluᅇaan kamanaunlu
aᅇalatᅇhiᅇᅇglu
pigigaa aᅇuppiruam aᅇuppiutaᅇpaᅇmi
suli ipnaiyaam taimuᅇa isruitchuamun.”

14 Sisamat uumaruat nipliᅇᅇvigigaat, itna, “Amen.” Suli iᅇuiᅇᅇᅇaᅇ sisamat umialiᅇnat purvigigaat [sivuᅇaanun iᅇuuruamun taimuᅇa isruitchuamun].

6

Nalunaitmiutat

1 Qiᅇiᅇqtuaᅇgiga ipnaiyaaᅇ aᅇmaipman sivulliatnik nalunaitmiutat tallimat malᅇuuruat, aasrii tusraagiga ilaᅇat sisamat uumaruat nipliᅇsuaᅇ nipitusriᅇluni liilaa katlularuatun itnaᅇhuni, “Qaᅇᅇaiᅇn.” 2 Aasrii qiviaᅇama qiᅇiᅇqtuᅇa qatiᅇtaamik tuttuᅇpaᅇmik, suli natmaksisuaᅇ tuttuᅇpaᅇmi qiluiᅇᅇᅇaᅇᅇniᅇsuᅇ,

suli qaitchikkaupluni niaquutmik. Ilaa aullaǵniqsuq akimaraupluni akimatyatqikhuni.

³ Ilaan aᅇmaqmauᅇ tuglia nalunaitmiutam, tusraagiga tuglia uumaruam nipliqsuq, “Qaǵǵaiᅇ.”

⁴ Tarra atla tuttuqpak kaviqsaanuniqsuq anilgitchuq aasrii natmaksiqsuq saᅇᅇimik qaitchikkauniqsuq piǵitquplugu qiuᅇiᅇᅇamik nunamiᅇ, iᅇuich tuqqutautitquplugich avatmun. Tarra qaitchikkauniqsuq savikpauramik.

⁵ Ilaan aᅇmalgitmauᅇ piᅇayuat nalunaitmiutat, tusraagiga piᅇayuat uumaruat uqallaktuq, “Qaǵǵaiᅇ.” Qiviaqama qiuᅇiᅇtuᅇa taaqtaamik tuttuqpaᅇmik, aasriiᅇ natmaksiqsuq taavrumani saagaqaǵniqsuq uqumaisilaǵutiᅇmik argaᅇmiᅇi. ⁶ Suli tusraalgitchiga nipi akunǵatniᅇ taapkua sisamat uumaruat uqallaktuq, “Sisamat qallutit imaᅇat mukkaaᅇ akiqaǵniaqtuq savaktuam akiᅇᅇaktaaksraᅇanik uvlumi, suli qulit malǵuk qallutit imaᅇat barley mukkaaᅇ akiqaǵniaqtuq savaktuam akiᅇᅇaktaaksraᅇanik uvlumi, aglaan minillugik uqsruǵlu misruǵuǵlu.”

⁷ Aasrii aᅇmalgitmauᅇ sisamaᅇat nalunaitmiutat, tusraagiga nipi sisamaᅇatniᅇ uumaruat uqallaktuq, “Qaǵǵaiᅇ.” ⁸ Qiviaqama qiuᅇiᅇtuᅇa qatiaǵiyaktaamik tuttuqpaᅇmik. Natmaksiqsuq taavrumani atiqǵniqsuq tuqqutmik suli tuquaniktuat malikᅇugu. Qaitchikkauniqsut saᅇᅇimik tuqqutchiᅇluplugu sisamaᅇat iᅇupayaat nunami savikpakun, kakkaǵnakunlu, tuqunakunlu, iqsiᅇaqtuatigunlu niǵrutiniᅇun nunam.

⁹ Suli ilaan aᅇmaqmagu tallimaᅇat nalunaitmiutat, qiuᅇiᅇitka ataani tunillaǵvium iᅇuusriᅇich

tamatkua tuqqutauruat piqutigiplugu uqalha Agaayyutim suli pisigiplugu ilisimarauñiqtiñ tuniqsimatikun. ¹⁰ Ilinich niplianiqsut nipitusrillapiqhutiñ, “Aatai, Ataniiq ipqitchuami suli ilumutuuruami, qakugun atanniğñiaqpigich tuqqutigikkavut iñuuruat nunami aasrii akisautiluta?” ¹¹ Iluqagmin qaitchikkauniqsut qatiqtaanik akuqturuanik atnuğanik aasrii uqautiplugich utaqqiuraallaktuksrauniplugitsuli naatchianiñhatnunağlaan iñugiaktiilaaksrautaat savaqatinisa aniqatiunıllu ukpiqsriñkun tuqqutausağumapmiruat ilinjisituntuuq. ¹² Anmaqmagu itchaksrañat nalunaitmiutat nuna iliqsraqpauragñiqsuq siqiniñ taaqsipmipluni taaqtaatun ukiñhaatun suli tatqiq kaviqsipluni auktun. ¹³ Suli uvlugiat katagaalaplutiñ nunamun, katagaalapmatun asriagikkani fig-ñum napaaqtuaniñ piñaqsigaluaqnagich, ipsullakkaña liilaa anuğiqpaum. ¹⁴ Qilaglu piğñiqsuq imupmatun kaliikkaqtun. İğgipayauratlu qikiqtatlu nuuttut inimikniñ. ¹⁵ Aasrii umialinıñ nunam, qutchik-saatlu anjalatit iñuich qaukhiuruatlu anıuyaktini umialguruatlu sapiğñaqtaatlu iñuich, iluqatinı savaktaagruitlu savaktaagruunğitchuatlu, iriqtut inmiknik qaiğusruñnun akunğatnunlu uyaganısa iğgich, ¹⁶ kappianaplutiñ iğgıñun uyaganıñnu, “Kattaqisigut aasrii iriguta kiiñananiñ taavruma aquppiruam aquppiutaqpanımi suli qinnautaaniñ ipnaiyaam. ¹⁷ Atakkii kamañaqtuaq uvlua qinnautaaknik tikitchuq. Kiñami iğlutuutigisiñıpa taavrumani?”

7

144,000 Israel-aagmiut

¹ Tamatkua aquatigun qiñiqtuja sisamanik isragulinik makitaruanik sisamani iqirgūjiñi nunam. Tigummiugagñigaich sisamat anugñi nunam, anuqñiqunğıtlugu sumiunniñ nunamun naagaunniñ tagiumun naagaunniñ napaaqtunun. ² Qiñiqtuja atlamik isragulinmik qunmukhuni nuiragagvianiñ siqiñgum, saagaqhuni talugñiqusriqsanjanik iñuuruam Agaayyutim. Ilaa tuqlugaqtuq nipitusriplugu sisamanun isragulinun sanjiksriñjaniksimaruanun piyaqquluktatlasiplugu nuna tagiuglu. ³ Nipliqhuni, “Piyaqquluktaqnagu nuna, tagiuglu, napaaqtutlu uvagut nalunaitmiutchiigaluaqata qaunjsigun savaktiñnik Agaayyupta.” ⁴ Tarra tusraagiga kisirruaat tamatkua nalunaitmiutchikkauruat. Iñugiaktiilaagñiqsut 144,000-tun kiñuviapayaanitñiñ Israel-aagmiut.

⁵ 12,000 kiñuvianji Judah-m nalunaitmiutchikkaurut,

kiñuvianjisuli Reuben-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Gad-ñum 12,000,

⁶ kiñuvianjisuli Asher-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Naphtali-m 12,000,

kiñuvianjisuli Manasseh-ñum 12,000,

⁷ kiñuvianjisuli Simeon-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Levi-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Issachar-ñum 12,000,

⁸ kiñuvianjisuli Zebulun-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Joseph-ñum 12,000,

kiñuvianjisuli Benjamin-ñum 12,000.

Iñugaagruih Nunaqqipayaaniñ

9 Taavruma aquagun qiñiqtuja iñugiallapiagataqtuanik iñuñnik kia-unniiñ iñuum kisitchumiñaisañiñik nunaqqipayaauraniñ atlakaagiiñiñlu iñuñniñ suli uqausripayaaniñ. Qichağniqsut sivuğanun aquppiutaqpaum suli sivuğanun ipnaiyaam, atnuğaaqahutiñ qatiqtaanik akuqturuanik qisiqsiutiniglu tigummiugaqhutiñ, ¹⁰ nipliraqhutiñ nipitusriplugu itna, “Agaayyupta aquppiruam aquppiutaqpañmi suli ipnaiyaam annautigaatigut.”

¹¹ Iluqatiñ israğulgich qichağniqsut avataani aquppiutaqpaum suli umialiñnat sisamatlu uumaruat, sitquqhutiñ sivuğanun aquppiutaqpaum nanğağaat Agaayyun. ¹² Niplianiqsut, “Amen, nanğaun, kamanaunlu, isrumatulıǵlu, quyyanlu, kamakkunlu, saññılu, sapigñaanlu illi Agaayyuptiknun taimuñ a isruitchuamun. Amen.”

¹³ Aasrii ilañata umialiñnat apiqsruğaña, “Kisut makua iñuich atnuğaaqatuat qatiqtaanik akuqturuanik? Nakikñalu aggiqsuañuvat?”

¹⁴ Nipliutigiga, “Añuun, ilisimaruañurutin.” Aasriiñ ilaan uqallautigaña, “Tamatkua ihuilliñiqpauraq apqusraağniğaat. Iğguğniğaiç atnuğaatiñ akuqturuat, aasrii qatiqsiпкаqğugich auañanun Ipnaiyaam.

¹⁵ Taatnaqhutiñ ittut sivuğani aquppiutaqpañan Agaayyutim savautiplugu uvlumi unnuamilu agaayyuvikpañani,

aasrii taavruma aquppiruam aquppiutaqpaḿmi
tugluaqsimaagisigai nayuutiligmigun.

¹⁶ Ilinich nigisuksiutqikkumiñaitchut
naaga imiguksiutqikkumiñaitchut.

Siqiñgumlu atlamlu uunaum uunniuqtitqikku-
miñaitchai.

¹⁷ Atakkii ipnaiyaam qichaqtuam sivuḡaani aqup-
piutaqpaḿmi nigipkaḡisigai munaqsritun
sivulliglugillu iñuunaqtuanun suvlik-
tuaguraaqtuanun,
suli Agaayyutim allaqtigisigai qulvipayaat
irinjitñiñ.”

8

Tallimat Malḡuiḡat Nalunaitmiutat

¹ Uvva ipnaiyaam aḡmaqmauḡ tallimat
malḡuiḡat nalunaitmiutat nipruisaagataqtut
qilaḡmi sivilutilaaliḡmi sassaḡniḡum avvaḡani.

² Aasriiñ qiniḡitka tallimat malḡuk israḡulgich
makitaruat sivuḡaani Agaayyutim. Aatchukkau-
niqsut tallimat malḡuḡnik qalḡuqtautinik.

³ Tarra atlaptuuq israḡulik agḡiḡniḡsuq.
Sivuḡaḡmuktuq tunillaḡviḡmun, saagaqhuni
ikipkaiviliamik tipraḡiksautmik piḡiuqtamik
maniḡmiñ kaviḡsaamiñ. Aatchukkauniqsuq
atqunaq tipraḡiksautmik avvutigitquplugu
inḡiqsrulhatnun ipqiḡsitaupayaat maniḡmi
kaviḡsaami tunillaḡviḡmi sivuḡaaniittuami
aquppiutaqpaum. ⁴ Aasriiñ isiḡa tipraḡiksautim
piḡatigiplugich inḡiqsrulhat ipqiḡsittuat mayuqtuq
israḡulgum argaḡiñiñ sivuḡaanun Agaayyutim.

⁵ Suli israḡulgum tiguplugu ikipkaiviliḡ
tipraḡiksautmik immiḡniḡaa ikniḡaniñ tunillaḡvium,

igitluguasriiñ nunamun. Taimma tusrağnaqtut nipit katlulatlu, suli ikniqpalagaqhuni nuna iliqsraqhuniļu.

Qalğuqtautit

⁶ Tarani tallimat malğuk israğulgich piqaqtuat tallimat malğunmik qalğuqtautinik itqanaiyaqtut niqliqsitchisukhutin. ⁷ Sivulliq israğulik niqliqsitchipman, natatquğnat ikniğlu avulik aunmik kataniqsut nunamun. Tarraasriiñ piñayuagun nunam napaaqtui suņaaaqtuatlu ivgich ikirut tamatkiqhutin. ⁸ Aasriiñ tugliat israğulgich niqliqsitchipman liilaa imña iñgiqpauraq iknaktitaq igitauniqsuq tağiumun. Tarra piñayua tağium auguqtuq. ⁹ Suli piñayuadni tağiumi uumaruat tuquniqsut. Suli piñayuinjich umiaqpaich tamatkiğñiqsut. ¹⁰ Piñayuad israğulgich niqliqsitchilgitman uvlugiaqpauraq ikualaruqaq liilaa auktuugun kataktuq qilañmiñ, katakhuni piñayuinjitiñun kurgillu suvliktuaguraaqtuatlu. ¹¹ Atqa taavruma uvlugiam taiyuutiqağniqsuq “Sunagñiliq.” Piñayuinjich imğich tuqunağugñiqsut aasrii iñugiaktuat iñuich tuqurut imigiilamiñ suņağnit chuamiñ. ¹² Sisamanat israğulgich niqliqsitchilgitman, taimmaiñaq piñayuinjich siqiñgum tatqimlu uvlugiatlu taaqsilğniqsut. Tarraasrii uvlum qaummataan piñayua qaumangigñiqsuq, suli unnuam qaummataan piñayua qaumangigñiqsuq.

¹³ Qiñiqtitluņa tusraagiga tiñmiaqpak tiñmiruqaq qutchikhuni qilañmi uqaqhuni nipitusriplugu, “Nakliuñ! Aa, nakliuñ iñupayaanun iñuuruanun nunami, atakkii atlat piñasrut

israğulgich nipliqsinniaqpatigik qalğuqtautiqpat tatamnağisiruč.”

9

¹ Tarra tallimanat israğulgich nipliqsitchipman qalğuqtautiqpanmik qiñiqtuna uvlugiamik kataktuamik qılanmiñ nunamun, aasrii qaisauniqsuq anmaun natiqsiñaitchuanun anmaniğmun. ² Anmaqmaun natiqsiñaitchuaq anmaniq isiq mayuqtuq tarakna, itchialanatan uunaksautiqpaum, siqiñiğlu silalu taaqsiruk isiagun anmaniğmiñ. ³ Itchialamiñ mitiglagaqtuat anirut qaanun nunam. Qaisauruq sanji atriplugich putyuutilgich nunami sanjiqahutin kapuutilgich tuqunaliñnik. ⁴ Ilinich tillisiaqaqtut piyaqquluktaitqunğıtlugich ivgiñiñik nunam naaga qanusripayaanik sunaaqtuanik naurianik napaaqtuniglu, aglaan kisiisa tamatkua iñuich piqangitchuat taluğniqsuriqsanik Agaayyutim qaunısıgun. ⁵ Suli tillisiaqaqtut tuqqutchitqunğıtlugich iñuñnik, aglaan atniğñapiagataqtuakun nagliksaaqtitquplugich tallimani tatqiñi, atniğñanatan putyuutilgum kapitnikmatun iñuñnik. ⁶ Aasrii taipchunani uvluni iñuich pakakkisigaat tuqulıq aglaan paqitchumiñaitchaat. Tuqusrulıllapiagısigaluaqtut aglaan tuqulıq qimakkisiruq ilinıtñiñ.

⁷ Tarra qiññanich mitiglagaqtuat atriqagñiqsut tuttuqpaktun itqanaiyaatun anuyakiğmun; niaqunıtñi inniqsuq niaquğun liilaa kaviqsaaq manik, suli kigiñanich kigiñanısitun iñuich. ⁸ Suli ilinich nuyaqagñiqsut nuyanısitun ağnat, kigutiqaqhutin suli kigutinısitun lion-nat.

⁹ Satqagutiqağniqsut satqagutititun savilhatun, aasrii siaksrıñniñat israğunisa inniqsuq siaksrıñniñatitun aksraliganisa tuttuqpagautit iñugiakhutiñ sukasriplutiñ añuyakiğmun.

¹⁰ Suli pamiuqağniqsut kapuutiqaqhutiñ atriplugich putyuutilgich. Ilinich atniagutiqaqtut pamiuiktigun, aasrii atniagiruksrauplutiñ iñunıñik tallimani tatqiñi. ¹¹ Ataniqağniqsut israğulganik natiqsiñaitchuam añmangun. Jew-nuruat atiqagñigaat Abaddon-mik, aasrii Greek-nich taggisıqaqlıgu Apollyon-mik, itnautiqaqtuaq Piyacquqtimik. ¹² Sivulliq nagliksaagun qaanıqsuq. Uvva malğuk nagliksaagutik tikiññaıqtuk aquagun taavruma.

¹³ Tarani itchaksrañat israğulgich nipliqsitchipman qalğuqtautiqañmiñik, tusraaniqsunıa nipinik sisamaniñ iqirğunıñiñ tunillağvinmiñ piliuqtamiñ manıñmik kaviqsaamik ittuamiñ sivuğaani Agaayyutim. ¹⁴ Uqautiniğaa itchaksrañat israğulgich piqaqtuaq qalğuqtautiqañmik, “Pituıkkich sisamat israğulgich pituksımaruat kamanaqtuami kuñmi Euphrates-mi.” ¹⁵ Tarra pituiğaiç sisamat israğulgich itqanaiqsımmatrıuat taavrumunıa sassagñığmun, uvlumunlu, tatqımunlu, ukiumunlu, tuqquatchıruksrauranik piñayuiñitñik iñupayaat. ¹⁶ Aasrii tusraagıga kisırrutaat añuyaktit suli tuttuqpiraqtuat. Iñugiaktılaaqağniqsut 200,000,000-mik. ¹⁷ Suli qiñiğitka tuttuqpaıç qiñıquuraamni itna, tamatkua aquppiruat ilinıtñi satqagutiqağniqsut kaviqsaatun ikniqtun suli uqaqtaatun sapphire-tun suli sunıaqpaluktun sulfur-tun. Aasrii

tuttuqpaich niaquḡich qinñaaqḡniqsut niaquḡisitun lion-nat, suli qaniḡitñiñ anniuḡaaḡniqsuq ikniq, itchiḡlu, suli sulfur. ¹⁸ Taapkunuuna piñasrutigun nagliksaaḡutitigun piñayuḡich iñuich tuqqutauniqsut iknikunlu, itchikunlu, suli sulfur-kun anniuḡaaqtuakun qaniḡitñiñ tuttuqpaich. ¹⁹ Tamatkua saḡḡiqḡniqsut qaniḡmikkun pamiumikkunlu. Pamiuqḡniqsut nimiḡiatun ittuanik niaquligaanik, aasrii atniaḡutiginigaiç iñuḡnun.

²⁰ Suli kisiḡḡuqtat iñuich tuqqutaunḡitchuat tamatkunuuna nagliksaaḡutitigun isrummitqigunḡitchut savaaḡatniñ argagikkaḡmiḡ. Nutqautinḡitchaat putqataḡitḡ tuunḡanun, aanguanunlu piliuqtanun kaviqsaanik qatiq-taaniglu maninḡun, patukpaḡniglu uyagaḡniglu qiruḡniglu, qinñitlaitchuanik tusraatlaitchuanikun-niñ pisrutlaitchuaniglu. ²¹ Naagaunniñ isrummitqigunḡitchut iñuaqtuqtauliḡmikniñ aḡatkuuliḡmikniñlu, sayuḡaliḡmikniñlu, tigliktuqtauliḡmikniñlu.

10

Israḡulik suli Imurat Makpiḡaurat

¹ Suli qinñiqtuḡa atlamik sapiḡñaaqtuamik is-raḡuliḡmik atqaqtuamik qilaḡmiñ, atnuḡaaqqaḡhuni nuviyamik, niaquḡutiqaḡhuni niggamik, kigiñaja qaumapluni siqinñiqtun, niuk iliplutik ayaḡaktitun ikniḡum. ² Ilaa tigummiaqḡniqsuq makpiḡauranik aḡmaruanik argaḡiñi, aasriiñ inillakkaa taliqpiich isigaḡni taḡiumun, suli saumiich isigaḡni nunamun. ³ Nipruaḡniqsuq nipitusrillapiaḡhuni,

atriplugu lion-ɲum ugiaguulangã. Tarraasrii nipruaqman, tallimat malguk katlulat nipliqsut. ⁴ Tarraasrii tallimat katlulat nipliqmata aglaksagataqmiunalu. Tusraagiga nipi qilajmiñ uqautriga, “Aglasruñaqnağich uqagikkañich tamatkua tallimat malguk katlulat, uqautiginagitunniñ.”

⁵ Tarra isragulgum qinikkağma qichaqtuam tağiumiļu nunamiļu, israutigai argañni qilaum tunaanun. ⁶ Akiqsruutigiruq ilaagun iñuuruakun taimuņa isruit chuamun iñiqsiruakun qilajmik, nunamiglu, tağiumiglu, suli uumarupayaanik taapkunani itna, “Tarani Agaayyutim atuumapkayasrigai sivunniutigikkani. ⁷ Aglaan tarani uvluni tallimat malguata isragulgich nipliqsitchisagataqpan qalguqtautmik Agaayyutim naanniagai kanjisiļgunaitchuat sivunniutini, uqautigikkani savaktimiñun sivuniksriqirinun.”

⁸ Aasriiñ nipim tusraakkağma qilajmiñ uqautilgitchaana, “Utlautilutin tiggutyakkich makpiğaurat aņmaqsimaruat argañiñi isragulgum qichaqtuam tağiumiļu nunamiļu.” ⁹ Utlakapku isragulik nipliutigiga, “Qaillakkich makpiğaurat uvaņnun.” Aasrii nipliutigana, “Tigulugich niğikkich. Siiglanņuligisigaluaqtutin aqiağupni, aglaan siigñaagnaqtuq honey-tun qanipni.”

¹⁰ Aasrii tigukapkich makpiğaurat isragulgum argañiñiñ niğigitka. Tarra qanimni siigñaagtut honey-tun aglaan tarra iirgauraanikapkich aqiağuga siiglanņuliqsuq. ¹¹ Aasriiñ uqautigana, “Sivuniksriqiruksraulgitchutin iñugiaktuatigun iñuktigun, nunaaqqisigun, uqautchisigun,

umialiktigunlu.”

11

Malguk ilisimarik

¹ Tarani aatchuusriaqaqtuna uuktuutmik ayaupiatun ittuamik, aasrii isragulgum uqautigaana, “Makillutin, uuktuḡun agaayyuvikpana Agaayyutim tunillaḡvialu, suli kisillugich iñugiaktilaan̄at taapkua agaayuruat tarani.

² Aglaan uuktuḡnagu silalliq katimmavik ittuaq silataani agaayyuvikpaum. Taamna ilaginagu atakkii aachuutauruq Jew-ḡungitchuanun. Ilin̄isa tutmaluginiaḡaat ipqitchuaq nunaqqiq malḡukipiaq malḡun̄ni tatq̄iñi. ³ Suli tuyuḡigisigikka malḡuk ilisimarikka, atnuḡaaqaḡutik miissun̄nik ukil̄haanik. Aachuḡisigikka san̄jimik 1,260 uvluni sivuniksriqirautqulugik.”

⁴ Taapkuak malḡuk olive napaaqtuk suli malḡuk kialuuraqaḡviiktarra naparuak sivuḡaani Agaayyutaan nunam. ⁵ Aasriiñ kia iñuum atniaḡniaḡumigik taapkuak, ikniq anniuḡaaḡniaḡtuq qanḡakniñ, suli suksraunḡiḡaḡniaḡaik uumigiritik.

Kisupayaam atniaḡniaḡumigik taatnatchikun tuq̄qutauraḡaḡisiruq. ⁶ Taapkuak san̄jiaq̄tuk umiksit̄lalutik qil̄an̄mik sialukkumiñaiḡlugu uvlun̄it̄ni sivuniksriq̄iḡmiñ, san̄jiaq̄mil̄utik im̄ḡich auguqt̄lalugich suli nuna qanusripayaamik ih̄uill̄iuḡutiqaq̄titlaplugu, qanutupayaaq akulaisigilugu pisukkumik. ⁷ Tarraasrii taapkuak naatpakku uqaq̄tauliqtik, iqsiñ̄aqtuam niḡruḡaaḡuum mayuqtuam natiq̄siñ̄aitchuamiñ an̄maniḡmiñ an̄uyyitigisigik aasrii akiil̄ilugik

suli tuqullugik. ⁸ Aasrii tuqunaruak timinik nalagisirik apqutaani nunaqqim, atannapsi kikiaktuutikkauviani. Iitqusiagun taamna nunaqqiq atrigigaa Sodom-um Egypt-um. ⁹ Tarani iñuich nunapayauramiñ nakitñapayaaq qiñigisigaich tuqunaruak timinik piñasruni uvluni uvlumlu avvanani. Tuvvaqtitchumiñaitchaichunniñ tuqunaruak timinik iluvigmun. ¹⁰ Iluqatin iñuich nayuutiruat nunami quviasruutigigaich tuquhakkun, aasriñ tuyuqtuutipmiplutin aatchuutunik avatmun. Quviasrullapiagniqsut atakkii taapkuak sivuniksriqirik ikuilliuqtitchiñiqsuk tamatkunija iñuuranik nunami. ¹¹ Tarra uvlut piñasrut avvaigmik ilaqaqtuat pianikmata Agaayyutim anigniñan iñuulhan isignigik taapkuak, aasriñ makitiqtuk. Iqsitchallapiagniqsut tamatkua tautuktuat taapkuñija. ¹² Aasrii tusraagaat nipituruaq nipi qilañmiñ uqaqtuaq iliniknun, “Qağgisitchik,” aasrii ilinik mayuqtuk qilañmun nuviyakun, uumiksrimiknun qiñiqtuagtutlutik. ¹³ Taavrumani sassagnigmi nuna aulapauraqtuq, aasrii qulinjuğutaa nunaqqim ulguruq, suli nunam aularuam iñuich tuqqutkai iñugiaktutilaalgich 7,000-tun. Aasriñ kisinjuqtuat tatamillapiaqhutin nangaiñiqsut kamanautaanik Agaayyutim qilañmiittuam. ¹⁴ Tarra tuglia nagliksağutim pianiktuq. Uvva piñayuat nagliksağutit aggiasriuraqtuq.

Tallimat Malğuinat Qalğuqtaun

¹⁵ Tarani tallimat malğuinat israğulgich qalğuqtautiqañmiñik niqliqsitchiñiqsuq. Aasriñ

sapigñaquat nipit qilañmiñ itnaqtut,
 “Uvakñaniñaglaan añaayuqautaa nunam
 añaayuqautigiliutigaa Agaayyupta suli Christ-
 ñan,
 aasrii ilaa aňalatçigisiruaq taimuňa isruitçhua-
 mun.”

¹⁶ Suli iñuiññaq sisamat umialiñnat aquppiruat
 aquppiutaqpañmikñi sivuğaani Agaayyutim,
 sitquqhutiñ nangagaat Agaayyun, ¹⁷ uqaqhutiñ,
 “Ataniiq Agaayyuun Saññipayaaqaqtuaq, ittuami
 ataramik pakmalu,
 qaitchigiptigiñ quyyatmik,
 atakkii urriqsugiñ kamanallapiaqtuaq
 saññiñ
 suli aňalatkaqsigitin iñupayaat.

¹⁸ Iñuñi nunam qinnallapiaqtut,
 aglaan qinnautaiñ tikitçuaq atanniq-
 suiviksrağlu tuqunaruapayaanik.

Pakma akiliigaqsirutin savaktigikkapnik
 sivuniksriqirinik ipqiqsittuaniglu,
 suli taluqsiruanik atigikkapnik ka-
 manaiññaanlu kamanaññaanlu.

Suli piyaqquğniagitin tamatkua piyaqquqtairaut
 nunamik.”

¹⁹ Tarani agaayyuvikpaña Agaayyutim
 aňmaqtuq qilañmi, aasrii suluun imalik sivun-
 niuğutaanik qiñiğnaqsiruaq iluani agaayyuvikpañan.
 Tarani ikniqpalagaqtuq katlulauraqhuniļu, suli
 nuna aulapluni, atqunallapiaq natatquğnaqhuniļu.

12

Ağnağlu Tiritchiaqługlu

1 Tarra atlayuağnaqpauraqtuaq sagviğñiqsuq qılaŋmi, sua-una ağnaq atnuğaalik siqñiğmik, aasrii tatqiq ataaniitluni isiganñi, sulii niaquğmiñi niaquğutiqaqhuni qulit malğunnik uvlugianik. 2 Iğñiyasriñiqsuq. Iğialaugaqtuq atniğñaliutiplugu iğñisuum. 3 Aasriisuli sagviqsuq atla atlayuağnaqpaktuaq qılaŋmi. Tarrali, kamanaqtuaq kaviqsaaq tiritchiaqluk tallimat malğunnik niaqulik aasrii qulinik nagrulik sulii tallimat malğuiñik niaquğutilik niaquğmiñi. 4 Ilaan pamiunjan salikuğniğai piñayuiñich uvlugianñi qılaum aasriñ iksautigiplugich nunamun. Tarra tiritchiaqluk makittuq sivuğaananun ağnam iğñiyasriuram niğisuklugu ililğaana anirgauraqpan. 5 Ağnaq iğñirur aņugauramik aņalatchiruksramik savilhamik ayaupiamik, aglaan ağnam ililğaana nuqitauruq Agaayyutmun aquppiutaqpananunlu. 6 Tarakna ağnaq aullauruq suviksrailaamun, iniksriukkananun Agaayyutim ilaanun. Tarani munagigisiñiğaat 1,260 uvluni.

7 Tarra aņuyyigñiqsut qılaŋmi. Michael-lu israğulinilu akilliutiniqsut tiritchiaqlunmun. Tiritchiaqluk aņuyakmiuq israğuliktuummağmi. 8 Aglaan tamatkua akiilikkaurut iniksraqatqikkumiñaiqhutin qılaŋmi. 9 Tiritchiaqlukpauraq igitauruq atmun, taamna taimaknaqtaq nimigiaq, atiqaqtuq tuungagmik Satan-miglu, kinnitñiktuaq iñupayaanik nanipayaaq. Igitauruq nunamun israğuliktuummağmi. 10 Aasrii tusraaruņa nipitullapiaqtuamik nipimik uqaqtuamik qılaŋmi,

“Pakma tikitchuq anniqsuğiana, sanjialu,

an̄aayuqautaalu Agaayyutipta suli
 an̄alatchisaa Christ-ŋan,
 atakkii taamna patchisiqutri aniqatiuptiknik
 sivuŋaani Agaayyutipta uvlumiŋu unnuamiŋu
 igitauruq atmun.

¹¹ Ilin̄isa akiiligaat an̄agun ipnaiyaam
 suli il̄isimarauŋigmiktigun Agaayyutim
 uqaŋhanik,
 atakkii sugingitkaat tuqqutauniksraqtiŋ.

¹² Taatnamik quviasrugitchi, qilaak
 suli iluqasri iñuuruani qilaŋmi.
 Nakliuŋ! Nagliksaagun itkisiruq iñuŋnun nunami
 taŋiumiŋu ittuanun,
 atakkii tuunŋaum tikitkaasri qinnautiq-
 paŋmigun
 il̄isimaplugu sivikitchuami piviqalki.”

¹³ Uvvaasriiñ tiritchiaqŋuum il̄itchuŋikami
 sin̄jitautilaagmiñik nunamun, maliqsruaqsiñiŋaa
 aŋnaq igñiruaq an̄ugauramik. ¹⁴ Aasrii aŋnaq
 qaitchikkauniqsuq israqqunik tiŋmiaqpaum
 tiŋitquplugu nimigiamiñ suviksrailaamun,
 pamatchigviksraŋanun piñasruni ukiuni avvaŋmik
 il̄aplugich. ¹⁵ Uvvaasriiñ qaniŋmigun nimigiaqŋuk
 anitchiñiqsuq imiŋmik kuuktun ulirrutis-
 rukkaluaqŋugu aŋnaq, aullautitqugaluaqŋugu
 ulittuamun. ¹⁶ Aglaan nunam ikayuŋaa aŋnaq
 an̄maqŋugu qaniŋikkani. Iigaa kuuk tiritchiaqŋuum
 anitaŋa qaniŋmigun. ¹⁷ Tarani tiritchiaqŋuum
 qinnautillapiagaa aŋnaq, aasrii aullaqŋuni
 an̄uyyiagai kisiŋŋuqtauruat aŋnam kiñuvian̄i,
 tamatkua tupiksriuat tillisaiñik Agaayyutim
 suli uqautiqaqtuat Jesus Christ-mik. ¹⁸ Aasrii
 tiritchiaqŋuk qichagñiqsuq siñaani taŋium.

13

Malguk Niğrugaaqluuk

¹ Aasrii qiñiqtuᅇa niğrugaaqluᅇmik mayuqtu-amik tağiumiñ tallimat malgũᅇnik niaqulik qulinik nagruliglu. Niaquğutiqaqmiuq qulini nagruᅇmiñi, suli niaquğmiñi atiqaqhuni pisaanᅇatauruanik.

² Aasriisuli niğrugaaqluk qiñikkağa atriqaqtuq leopard-mik, isigaqaqhuniasrii aklam isiganisun, aasrii qanğa lion-ᅇum qanğatun itluni. Tarra tiritchiaqluᅇum aatchuğniğaa niğrugaaqluk sanᅇimiñik, aquppiutağmiñiglu, kamanaqtuamiglu aᅇalatchiğmiñik. ³ Qiñigiga ilaᅇat niaquᅇiñ niğrugaaqluᅇum ikiliqsimaruaq liilaa tuqusrimaplugu, aglaan ikinᅇa mamisrimaniqsuq. Iñupayaam nanipayaaq quviğusruutiginiğaa maliklugulu. ⁴ Iñuich purviginiğaat tiritchiaqluk aatchuqtuaq aᅇalatchiğmiñik niğrugaaqluᅇmun suli purvigipmigaat niğrugaaqluk uqaqhutin, “Kamanağniaqpat taamna niğrugaaqluk! Suli kia aᅇuyakkumiñaqpaᅇ akilliğlugu?”

⁵ Suli niğrugaaqluk uqaqtitauniqsuq pigiillapiaqtuanik pisaanᅇatinik aᅇalatchitquplugu malgũkipiaq malgũᅇni tatqiñi. ⁶ Taavruma aᅇmaqlugu qanni uqamaqluutiniğaa pisaanᅇatinik akitñaqtuqlugu Agaayyun ilaan atqalu iñuuniagvialu taputiplugich iñupayaat nayuutiruat qilaᅇmi. ⁷ Ilaa aᅇuyaktitauniqsuq ipqiqsitanıñik Agaayyutim akiillilugich. Suli qaitchikkauruq sanᅇimik aᅇalatchiğmik qanusripayaanun iñuᅇnun atlakaagıñik uqautchilinᅇunlu, iñuᅇitᅇun nunaacqipayaat.

⁸ Aasrii iluqağmiᅇ iñuich nunami purvigigisigaat niğrugaaqluᅇmun,

iñuich atinich aglaksimaitchuanun Ipnaiyaam
 Tuqqutauruam makpigaañitñi iñuuruatigun
 sivuani nuna iñiqtañaiñjaan. ⁹ Kiñapayaaq
 siutiqaqtuaq ki tusraali.

¹⁰ Kiñapayaaq sivullikkaugumi tigutaañuhigmun
 tigutaañuvinmunñiaqtuaq.

Kiñapayaaq tuqqutauruksraugumi savikpakun
 savikpakun tuqqutaugisiruq.

Tarra taatniitpan Agaayyutim iñuñi
 iglutuutiruksraurut ukpiqsriñiqaqtuiñağutin.

¹¹ Tarrasuli qinilgitchuñja atlamik
 niğrugaaqłunmik sagviqsuamik nunamiñ.
 Malğunñik nagruqağniqsuq ipnaiyaatun aasrii
 iqsiñaqtuanik nipiqaqhuni tiritchiaqłuktun.

¹² Añalatchiruq sivullium añalatchiñhagun
 niğrugaaqłuum takkuani. Purvigipkağniğai
 iñupayaat nunami sivulligmun niğrugaaqłunmun,
 ikiliqsimakkauruamun aasriiñ mamititaupluni.

¹³ Ilaa savaaqağniqsuq kamañaqtuanik
 quviqnaqtuanik, ikniqunniiñ kataktitlugu
 qilañmiñ nunamun takkuatni iñuich. ¹⁴ Aasriiñ
 kinnitñiñniqsuq iluqaitñik iñuñnik iñuuruani

nunami tamatkunuuna quviqnaqtuatigun
 savaağikkağmigun takkuani sivullium
 niğrugaaqłuum. Uqautiniğai tamatkua iñuich
 nunami iñiqsitquplugich atrinjanik taavruma
 niğrugaaqłuum ikiliqsimaruum savikpakun
 iñuuplunisuli. ¹⁵ Ilaan iñuuhiksritkaa atrinjanun
 niğrugaaqłuum suli atrinña niğrugaaqłuum
 uqatlapkaqługu. Tamatkua putchungitchuat
 kamaksrisungitchuatlu atrinjanun niğrugaaqłuum
 tuqqutaupkağniğai. ¹⁶ Suli taavruma

nalunaitmiutchiqsinniagai qaunjisigun iluqaisa iñuich kamanaitchuat kamanaqtuatlu, umialguruatlu ilaippauruatlu, savaktaagruungitchuatlu savaktaagruuruatlu, talliqpiagun arganjisa naagaqaa. ¹⁷ Aasrii kiñaliqaa tauqsigumiñaitchuq naaga tunniuqqaiyumiñaitchuq, kisiminjaglaan tamatkua piqaqtuat nalunaitmiutamik atigikkanjanik niğrugaaqłuum naaga kisirrutaanik atqan. ¹⁸ Uvva taamna kalipsiksuq suli iñupayaaq kanjicsisigaqtuksrauruq. Iñuum kanjicsitłaruam kisilliuñ kisirrutaa niğrugaaqłuum. Taamna kisirrutigigaa iñuum, aasrii kisirrutigaqtuq 666-mik.

14

Atuutaat 144,000 Annautikkauruat

¹ Tarani qiviaqama qiñigiga ipnaiyaaq makitaruaq qimigaanani Zion-ñum. Piqatigañiqsuq 144,000 iñuñnik piqaqtuanik atigmiñik Aapamilu atqanik aglausimaruanik qauğmikni. ² Aasrii tusraaruña nipinik qılanmiñ nipaaton quğluqtaqpaum katlulaqpauraqtuam lu aasriisuli nipaaton atuqtuuraqtuat nuqaqtılinik atuqtuuramiknik. ³ Ilinich atuqtut nutauruamik atuutmik sivuğaani aquppiutaqpaum suli sivuğaatni sisamat uumaruatlu umialin natlu. Aasrii kia-unniñ iñuum ilitchumiñaiññigaa taamna atuutaat aglaan kisiminj taapkua 144,000 iñuich tasukkauruat nunamiñ. ⁴ Taapkua iñuich qaunagirut inmiknik atlatuğmiñ, atakkii tuvaaqatait chut. Ilinisa malinigaat ipnaiyaaq napmupayaaq aullaqman. Taapkua tasuqsimakkaurut akungatniñ iñuich auñagun ipnaiyaam. Suli taapkua

nagliksaagtitauruatigun mayuqtuaġisiruq taimuġa isruitchuamun. Ilinich iñiqtuiaġisaviitchut uvlumi unnuamiġu, tamatkua putqataqtuat niġrugaaqġunmun atrinjanunlu, sulis kisupayaag akuqtuiruag nalunaitmiutanjanik atqaniglu.”
¹² Uvvaasriiñ ipqiqsittuat iglutuutiqaqtuksraurut, tamatkua tupiksriruat tillisaiñik Agaayyutim sulis ukpiqsiruat Jesus-mik. ¹³ Aasriiñ tusraaruġa nipimik qilañmiñ uqaqtuamik, “Aglagiñ. Quvianamiurut tuquniaqtuat uvakñaniñaglaan tuniqsimahġmiktigun Ataniġmun.” “Tarrallapiaq! Ilinich minguiqsiġisirut savaaġmikniñ sulis akuqtuġisigaich akiññaktaatin savaaġmiktigun.” Taamna irrusriq uqautigikkaġa.

Kiprivik Katitchivigli Nunami

¹⁴ Tarani qiniqtuaqtitluġa qiniqtuġa qatiqtaamik nuviyamik, aasriiñ una aquppiugaqtuag qaanani nuviyam inniqsuq igñinatun iñuum. Niaquġmiñi maninmik kaviqsaamik niaquġutiqaġniqsuq, sulis arganmiñi saagaġniqsuq ipiktuamik kipritmik.
¹⁵ Sulis atla israġulik aniruq agaayyuvikpañmiñ, tuqġuqhuni taavrumuġa aquppiruamun nuviyami, “Tigulugu kiprisin kipriiñ, atakkii katitchiviksraq tikitchuq. Pinjuqtuat asriat katinnaqsirut nunami.”
¹⁶ Tarra taavruma aquppiruam nuviyami atuqsagaa kiprisini nunami, aasrii nunami pinjuqtuat asriat katitlugich.

¹⁷ Tarani atla israġulik anilġitchuq agaayyuvikpañmiñ ittuamiñ qilañmi, ilaaptuuq kiprisiqagmiñiqsuq ipiktuamik. ¹⁸ Aasriiñ atla israġulik amakñaqtuq tunillaġvinmiñ sañniqaqtuag anjalatlaplugu ikniq. Nipruaqtuq nipitusripluni

taavrumuᵅa tigummiruamun ipiktuamik kipritmik uqaqhuni, “Atuᵅuᵅ ipiktuaq kipriñ, aasrii katillugich asriat siigñaqtuat nunamiñ, takku asriat piᵅᵅnullapiaqtut.” ¹⁹ Tarra israᵅulᵅum kiprisautigigaa kiprisini nunamun. Katitkai asriat nunamiñ igitlugich misriqqivikpauranun qinnautaan Agaayyutim. ²⁰ Misriqqivium imaña tutmiqataᵅigaa silataani nunaaqᵅim, aasriiñ auk maqiruᵅ misriqqiviᵅmiñ uᵅasriksilaañ 200 mile-latun aasriiñ ititilaaliqhuni tuttuᵅpaum qaᵅᵅuᵅutiknunaᵅlaan.

15

Israᵅulᵅich Aᵅalatchiruat Iᵅuilliuᵅutiᵅpauranik

¹ Qiñiqtuᵅa atlamik atlayuaᵅnaqtuamik qilaᵅmi kamaᵅqhuni quviᵅnaqtuamik. Tallimat malᵅuk israᵅulᵅich piᵅaᵅniᵅsut tallimat malᵅuᵅnik iᵅuilliuᵅutiᵅpauraksranik. Aqulliqsaanurut atakkii qinnautaa Agaayyutim nuᵅitchaaᵅutiᵅaqtuᵅ taapᵅuniᵅa.

² Tarani qiñiqtuᵅa taᵅiumik taᵅᵅaqtuutitun liilaa ilaratun ikniᵅmik suli taapᵅuniᵅa akimaruanik niᵅruᵅaaᵅluᵅmiñ suli atriᵅaniñ kisirrutaaniñlu atᵅan. Qichaᵅniᵅsut siñaani taᵅium ittuam taᵅᵅaqtuutitun, tigummiᵅugich nuᵅaᵅtilᵅich atuᵅtuurat Agaayyutim aatchuutai. ³ Iliᵅisa atuᵅaᵅaat atuutaa Moses-ᵅum savaktaan Agaayyutim suli atuutaa ipnaiyaam uqaqhutiᵅ, “Kamaᵅaqtut quviᵅnaᵅhutiᵅlu savaatin,

Ataniᵅq Agaayyuun Saᵅᵅipayaaᵅaqtuatiin.

Nalaunᵅaranurut suli ilumutuurut piᵅᵅusritin,

Umialigiplutin iñuich nunaaqᵅiᵅpaᵅni.

⁴ Ataniiq, kia taluġingitkisivatin
kamakkutiqaġlugulu atigikkan,
atakkii kisivich ipqitchuanurutin.

Iñuich nunaacqipayaaniñ agġiġisirut purvigilutin,
atakkii qiñiġniġaich iluqaġminj suraġautitin
nalaunjaruat.”

⁵ Taavruma aquagun qiñiġniġiga
ipqiñiġsrauruq ini agaayyuvikpañmi
qilañmiittuami añmaġataqtuaq. ⁶ Aasrii
tallimat malġuk israġulġich anirut agaayyu-
vikpañmiñ, piqaqhutinj tallimat malġuñnik
iñuilliuġutiqpauraksranik, atnuġaaqaqhutinj
salumaruanik qaummaġiksaanik ukiñhaaġiksaanik,
suli tapsiqaqhutinj maninmik kaviqsaamik
satqañmiktigun. ⁷ Tarra ilaḡata sisamat uumaruat
aatchuġai tallimat malġuk israġulġich tallimat
malġuñnik piḡalunik kaviqsaamiñ maninmiñ
piḡianik immaukkaqtuanik qinnautaanik
Agaayyutim iñuuruam taimuḡa isruit chuamun.
⁸ Aasrii agaayyuvikpak immaukkaqtuq
itchimik kamanautaanin sañḡianiñlu
Agaayyutim. Kiñauñniñ iñuk isitlayumiñaitchuq
agaayyuvikpañmun naatchigaluaqnaġich tallimat
malġuk israġulġich taapkuñiḡa tallimat malġuñnik
iñuilliuġutiqpauranik.

16

Iḡligaurat Imalġich Qinnautaanik Agaayyutim

¹ Tarani tusraaruḡa nipituruamik nipimik
taavrumaḡa agaayyuvikpañmiñ uqaqhuni
taapkuñuḡa tallimat malġuñnun israġuliñnun,
“Kuvvityaqsiġin nunamun imanich iḡligaurat

qinnautaa Agaayyutim.” ² Tarra sivulliq isragulik aullaqtuq kuviplugu iluligaurani nunamun. Tarraasrii tatamnaqtuat atniḡñapiagataqtuatlu killiḡruat ilirut iñunun piqaqtuanun nalunaitmiutanjanik niḡrugaaḡuum purvigiplugulu atrija. ³ Tuglian isragulgum kuviñigaa iluligaurani taḡiumun. Tarra iliruq liilaa auna tuqunaruum iñuum, aasrii uumarupayaat taḡiumi tuquplutin. ⁴ Piñayuaknik isragullak kuviñigaa iluligaurani kuunun suvliktuaḡuraaqtuanunlu. Suli tamatkua imḡat auguqtuq. ⁵ Tarra tusraagiga isragulik aḡalataruaq imiḡmik uqaqtuaq,

“Nalaunḡapiaqtutin atanniikavich taatna,
 ilvich ittuami ataramik pakmalu
 ipqitchuamilu.

⁶ Atakkii iñuich maqipkaiñiqsut aunaḡatnik ipqiḡsituatlu sivuniksriqirautlu,
 aasriili aatchuḡitin aunaḡmik imigaksraḡatnik.
 Taatnagaksrauruttakku.”

⁷ Suli tusraaruna nipimik tunillaḡvinmiñ uqaqtuamik,

“Aa, Ataniiq Agaayyuun Saḡḡipayaaqaqtuatiin,
 atanniḡsuutitin ilumutuurut
 nalaunḡapiaqhutin.”

⁸ Sisamaḡata isragulgich kuviñigaa iluligaurani siqiñiḡmun. Tarakḡaaglaan siqiñiḡum uunaḡan iñuich uunniqipkaḡniḡai atniluutiqaḡḡugich. ⁹ Suamaruum uunaum iñuich ikigai. Aasriisuli taimaḡuutiniḡaat atqa Agaayyutim ihuilliḡuḡutiḡpauraḡtitchiruam, suli isrummitqiñḡitchut kamakkutiqaḡḡuglugu kamanautaa.

10 Tallimanat israġulgich kuvisiruq iluligauraġmiñik aquppiutanun niġrugaaqġuum, aasrii añaayuqautaa taaqsillapiaqtuq. Iñuich kinmaġaich uqqatin atniġñaqpagitlutin
 11 taimaqġuutiplugu Agaayyun qilañmiittuaq pisigiplugu atniġñaatin killiġruatinlu. Naagasuli mumiguliñġitmiut pigiitchuaniñ savaaġmikniñ.

12 Itchaksrañat israġulgich kuvisiruq iluligauraġmiñik kuukpauranun Euphrates-ñum, aasrii taamna kuuk paligñiġaa itqanaiqsaaqġugu apqutiksrañat umialinich kivaknam tunaañiñ.

13 Tarraasrii qiniqtunja piñasrunik salumaitchuanik irrutchiñik liilaa naaġaayinik anniuġaqtuanik qanġaniñ tiritchiaqġuum suli qanġaniñ niġrugaaqġuum suli qanġaniñ tanġiġlaaqtuam sivuniksriqirim.

14 Taapkua irrusriqġunich tuunġaum savaaqaqtut quviqnaqtuanik. Taapkua piñasrut irrusriqġuich aullaġaqtut umialipayauraninun nunam nanipayaaq, atautchimuktitchaaqġugich anjuyaquplugich kamañaqtuami uvluani Agaayyutim Sañjipayaaqaqtuam.

15 (“Naalaġnisitchi! Agġiġñaqtunja atrilugu tigliniaqti. Quviasruktuq iñuk itqummaaġiksuaq qaunagiplugich atnuġaani. Tarrakii aullaġumiñaitchuq atnuġailaġuni suli kannuġilugu atnuġaisilaani.”)
 16 Taapkua irrusriqġuich katinniġaich atautchimun inimun taiyuutiqaqtuamun Armageddon uqautchisun Hebrew-t.

17 Tallimat malġuata israġulgich kuviñiqsuq iluligauraġmiñik siłamun. Tarraasrii kamanal-lapiaġataqtuaq nipi nipliqsuq aquppiutaqpañmiñ agaayyuvikpañmi uqaqhuni, “Naatchirut.”

18 Tarani tusrağnaqtuq katlulat, ikniqpalagaqhuni sulı nuna ılıqsraqpauraqhuni. Qaņaunniñ taatnatun nuna ılıqsranğangitchuq. Taamna nunam ılıqsraqpauralħa suananiqsrauruq nunam aullağniivianiñaglaan. 19 Kamañaqtuq nunaaqııq avguğniqsuq piñasruutluni, sulı nunaaqııch nunami piyaqqukkaurut. Agaayyutim itqagııгаа kamañaqtuq Babylon qaitchukħuğu qallugauraq immaukkaqtuq wine-nañanik, tarra ilaan tatamañqtuq qinnautaa. 20 Sulı qikiqtapayaurat piiqsut iñgııpayauratlu paqinnatqııkkumiñaiqhutiñ. 21 Sulı natatquğnaqpaurat kataktut iñuñnun qılañmiñ uqumaisılaaqaqtuat 100-pound-tunlaa. Aasrii iñuich taimaqħuutigaat Agaayyun piqutigııpluğu iħuııııuğutiqpauraq natatquğnatııgun, taamna iħuııııuğutiqpauraq tatamañqpagıtłuni.

17

Akiisuqpaglu Niğrugaaqtuglu

1 Tarani ılañat tallimat malğuk israğulğich piqaqtuat tallimat malğunıık ılıligauranik uvamnukhuni uqautigaaña, “Ki. Qiñııqtııkisııgııpiñ tatapsausriaksrañanik akiisuqpaum aqııppııruam iñugiaktuani imııgni. 2 Umialıñi nunam sayuñaqatııqagııqsut taavrumiña akiisumik, sulı iluqatiñ iñui nunam imiligııñııqsut imııqhutiñ wine-mik sayuñalħanik akiisum.” 3 Uvvaasriiñ İpqıtchuamun İrrutchimun añalatııtluña israğulgum aullautigaaña suviksrailaamun. Aasriiñ qiñııqtuña ağnamik aqııppııruamik qaañani kavviğııksaam niğrugaaqtuum aqlaqaqtuam piğiıtchuamik pıısaaññatinik iluqaani qaamiñi.

Taamna niġrugaaqluk tallimat malġuġnik niaquqaqtuq suli qulinik nagruqaqhuni. ⁴ Aġnaq atnuġaaqaġniqsuq qiññaġiksuanik tunjaqtaanik kavviġiksaaniglu, suli qiñiyunaqusriqsuqhuni maninmik kaviqsaamik suli akisuruanik uyaġauraanik suli qatiqtaanik sunjauraqpaġnik. Arġaġmiñi tigummiñiqsuq qallutmik piġiuqtamik maninmiñ kaviqsaamiñ immaukkaqtuamik naġġunallapiagaqataqtuamik atuummiruanik sayuġaġimigun. ⁵ Aġnam qaunani aġlaqaġniqsuq atigmik kaġiqsilgunaitchuamik,

“Babylon, kamanaqtuaq,

Aakaġat Akiisut

naġġunallapiagaqataqtuapayaatlu nunamiittuami.”

⁶ Tarra qiñiġiga aġnaq imiliqsuaq auġatnik ipqiqsittuat suli auġatnik tuqqutauruat pisigiplugu ukpiqsriġiqtiġ Jesus-mik.

Qiñiqapku aġnaq atqunaq quviġusruktuġa

⁷ Aasrii israġulgum uqautigaaġa, “Su-vaata quviġusrukpiġh? Uqautigisigiki piñ

kaġiqsilgunaitchuanġanik aġnam suli taavruma niġrugaaqluum usriaqsigvian, niaquqaqtuam tallimat malġuġnik nagruqaqhuniġu qulinik.

⁸ Niġrugaaqluk qiñikkan itkaluaqtuaq inġiqsuq pakma, suli mayuġumaaqsiruw natiqsiñaitchuamiñ aġmaġnimiñ aasriiñ piyaqquġvinmuktuksrauluni. Iñuich iñuuruat nunami tamatkua atinġich aġlaksimaitchuat makpiġaanġani iñuulhum iñiqtaulġataġhaniñaglaan nunam quviġusrukkisirut qiñiġumitruġ niġrugaaqluk itkaluaqtuaq suli inġiqhuni pakma suli sagvitqikkisipluni iġlaatnigu. ⁹ Iñuk kaġiqsisuktuaq taavrumiġa isrumatuliqaqtuksrauruq Agaayyutmiñ. Tallimat

malguk niaqut tallimat malguk qimigaañurut taavruma ađnam aquppivigikkani. Tallimat malguk umialgupmiuttuq. ¹⁰ Tallimat umialgich umialgupaigñiqsut, atausriq umialgusugaaqhunisuli, suli atla aggiqsagumapluni. Taimma aggiđumi umialguurallakkisigaluqaqtuq sivikitchuami pivinmi. ¹¹ Aasriili niđrugaađluk itkaluqaqtuaq ingiqhuni pakma, taamna tallimat piñayuđigaat atangich aglaan ilagigaat tallimat malguk atangich. Suli piyaqquđvinmukkisiruq. ¹² Aasriin qulit nagruich qiñikkatin qulit umialgurut akuqtuimaitchuatsuli aňalatchiiksramik umialiktitun, aglaan sanñijađumaqaqtut umialiktitun sivikitchuami pivinmi piqatigilugu niđrugaađluk. ¹³ Taapkua atautchiiñamik sivunniutiqaqtut, suli qaitkisigaat sanñigikkaqtin aňalatchiiksraqtinlu niđrugaađluñmun. ¹⁴ Ilinich anuyyiađisirut ipnaiyaamun aglaan ipnaiyaam akiiligisigai, atakkii Ataniđigaat atangich suli umialigigaat umialgich, suli tamatkua piqatauruat ilaani tuđuutiqaqtut piksraqtaanuplutiñ suli tuniqsimaplutiñ.”

¹⁵ Aasriin isragulgum uqautigaaña, “Imđich qiñikkatin akiisum aquppivigikkani, tamarra iñuich iñugiallapiaqhutiñ nunaaqqipayauraniñ uqausriqaqtuat atlakaagiiñik. ¹⁶ Suli qulit nagruich qiñikkatin suli niđrugaađluum uumigiagutigisigaat akiisuq. Ilinisa aatkisigaat suurapayaaniiñ unillugu atnugaillaq aasriin niđipmilugu timaa ikipkaqmilugu ikniđmik. ¹⁷ Atakkii Agaayyutim kipiđniugutiqaqtinnigai taniđuklugich ilaan

- piqataungitchumausriili ihuilliugutiksrautaiñi.
⁵ Killuqsautai iñugiaktut qutchiksiplutiñ qilaktun,
 suli Agaayyutim itqağigai savamaqhuutai.
- ⁶ Utiqtitchivigisriun Babylon qaisanatan
 ilipsitñun,
 akiliglugu malguktun ilaan savaanigun,
 immiglugu qallugauranja malguktun ilaa imik-
 sriuqmatun ilipsitñun.
- ⁷ Atqunallapiaqlugu inmiñik kamagiruaq
 iñuuniugaqmiuq susrunğisaallapiaqhuni.
 Pakma aatchuqsiun nagliksaağutiksramik
 alianallapiaqtuamiglu.
 Atakkii uqaqtuq inmiñun,
 ‘Uvaña aquppiuraagisiruña ataniqtun.
 Uilgaangitmiuña.
 Ilitchuqsriyumiñaitchuña alianamik.’
- ⁸ Taatnaqlugu ihuilliugutiqpauraksranjñ tikitkisigaat
 atautchimi uvlumi,
 tuqułhum, alianamlu, kakkaagnamlu.
 Suli ikigisiruq ikniğmik,
 atakkii Atanguruaq Agaayyun sapigñaqtuq
 atanniiruaq ilaanik.”
- ⁹ Tarraasriiñ umialiñisa nunam
 sayunaqatiqaqtuat akiisumik pisunautaigun
 qiagisigaat alianniugutigilugu taamna ağnaq
 qiñigumitruñ isia ikualaniñan. ¹⁰ Qichagisirut
 unasriksilutiñ sivuugagilugu ilaan nagliksaaqti-
 taułha uqağutiñ,
 “Nakliun, nakliun, ilvich Babylon, kamanaqtuaq
 nunaaqqiğ,
 sanñiqagaluqtuaq nunaaqqiğ.
 Atautchimi sassagñigmi anas-
 riñjuqsakkauñaniktutin.”

11 Uvvaasriiñ tauqsigñiutilgich nunapayaami qiarut kiñuvğuplugu ilaa, atakkii tarakñaaglaan kimikunniiñ tauqsiqsiksraigñiqsuq suuranjitñik.

12 Suuraqpaurat kaviqsaatlu qatiqtaatlu maniich, akisuruatlu uyağauraat, qatiqtaatlu suñauraqpaich, ukiñhaagiksaatlu suli ukiñhaat tuñuaqtaatlu, siluillu kavvigiksaatlu, qanusriñimaatlu ayuğnaqtuat qiruich, qanusriñimaat suurat tuugaaniñ, akisuruatlu qiruich, patukpailu, savilhatlu, uyağailu siqquqtatun, 13 sinimatlu, avuugutit, tipragiksautit ikipkaqlugich, myrrh-lu, frankincense-lu, wine-nat, uqsrut, mukkaagiksaat, mukkaaksratlu, niğrutitlu, ipnaich, tuttuqpaich, tuttuqpagautitlu, suliunniiñ iñuuruat iñuich. 14 “Asriatluunniiñ kipigñiuğutigikkatin piiqsut ilipniñ, suli suura-payaatin akisuruat qiñiyunaqtuatlu taimmaurut ilipniñ, aasrii sumiunniiñ paqitchumiñaigitin.”

15 Tauqsigñiutilgich tamatkuniña suuranik umialguqtuat taavrumakña ağnamiñ qichagisirut uñasriksuami, sivuugagilugu nagliksaaqtitaulha alianapiaqtuamik qialutiñ, 16 uqağutiñ,

“Nakliuñ, nakliuñ. Kamanaqtuaq nunaaqqiq
 atnuğaaqağuuuruq ukiñhaagiksaanik
 tuñuaqtaaniglu kavvigiksaaniglu,
 qiñiyunaqusriqsuqhuni maniñmik kaviqsaamik,
 akisuruaniglu uyağauraanik, qatiqtaatlu
 suñauraqpañnik.

17 Atautchimi sassagñigmi tammaigai iluqaisa umialgutini.”

Suli iluqağmiñ umiaqpaich umialiniñich tağiuqsuqtillu suli iluqağmiñlu akiññanñaqtaut tağiumi qichagñiqsut uñasriksuami, 18 suli

nipaalarut qiñiqamitruḡ isia ikualaninḡan
uqaqhutin, “Piitchuq atlamik nunaaqqimik
taavrumatun kamañaqtuatun nunaaqqisun.”

¹⁹ Ilinisa nalluqsruḡniḡaat nunam apyua
niaqumiknun, qiallaḡminḡ kinuvḡullaḡminḡlu
nipaalaplutin,

“Nakliun, nakliun. Taamna kamañaqtuaq
nunaaqqiq!

Iluaḡminḡ umiaqpaqaqtuat taḡiumi
umialguḡniqsut

suuraḡinḡun akisuruatigun!

Atautchimi sassaḡniḡmi suksraunḡiqsauruq.”

²⁰ “Qilaak, quviasrukpautigiuḡ suksraunḡiqsauḡha.
Quviasrukpagitchi Agaayyutim iñuillu uqqi-
raqtauruasiilu sivuniksriqirauruasiilu,

atakkii Agaayyutim akiisuq anasriñḡuqsagutigigaa
pisigiplugu savaaḡagun ilipsitñun.”

²¹ Tarani sapigññaqtuaq israḡulik tigusriruq
uyaḡagruamik aḡiruatum mukkaaksriuḡutitun aasrii
miluqsautiplugu taḡiumun, itnaqhuni,

“Taatnatun kamañaqtuamik nunaaqqiq Babylon
iksautikkaugisiruq,

aasriiñ qiñiḡnatqikkumiñaiḡisiruq sumiunniñ.

²² Suli nipinich nuqaqtiligaqtit atuqtuuralgich
suli supluaqtuḡnaqtuatlu qalḡuqtautitlu
tusraḡnatqikkumiñaitchut ilipni
uvakḡaniñaglaan.

Suliuqtit qanusripayaanik paqinnatqikku-
miñaitchut ilipni,

suli qatraḡniḡa mukkaaksriuḡutim
tusraḡnatqikkumiñaitchuq ilipni.

²³ Suli qaumangḡa kialuuram

qaummaġitqikkumiñaitchuq ilipni
 uvakḡaniñaglaan.

Nipaāt uiksrautimlu nuliaksrautimlu
 tusraġnatqikkumiñaitchuq uvakḡaniñaglaan
 ilipni.

Ilvich tauqsiġñiaqtitin kamañniqsrauniqsut
 nunami.
 Suli aḡatkuukipkun iluqaisa nunam iñui kinnig-
 itin.

²⁴ Suli Babylon anasriñḡukkauruq
 atakkii auḡat sivuniksriqirit ipqitchuatlu
 iñuich
 suli iluqagminḡ tuqqutauruat nunami
 qiñiġnaqtut nunaaqqimi.”

19

Qatchallautiqaliq Qilaḡmi

¹ Taavruma aquaġun tusraaruḡa nipiqaupau-
 rananik iñuġaagrukpaum qilaḡmi, uqaqḡutiḡ,
 “Quyanaqniaqpat!

Anniqsuġiaġlu kamanaunlu [kamakkunlu]
 saḡḡilu
 pigigaa Atanġuruam Agaayyutiḡta.

² Atanniqsuutai ilumutuurut nalaunḡaplutiḡ.
 Atakkii akiisuqpaum asiḡḡuġaa iñupayaaq
 nunami sayuḡaḡimigun.

Taatnaqḡugu Agaayyutim atanniġaa anas-
 riñḡuqsaqḡugu
 piqutigiplugich tuqqutauruat ilaan
 savaktaiñ.”

³ Ilaqatchiqḡugu niplitqiksut.
 “Quyanaqniaqpat!

Isiq ikualaruamiñ nunaqqimiñ qunmuktuq
tamuña isruitchuamun.”

⁴ Suli iñuiññaq sisamatlu umialin^{nat} sisamatlu
uumaruat putiq^{tut} nanğaqlu^{gu} Agaayyun aqup-
piruaq aquppiutaqpañmiñi, uqaqhutin,
“Amen! Quyanaqñaqpat!”

Ipnaiyaam Katchuutiviksrautaa

⁵ Suli nipi nipliqsuq aquppiutaqpañmiñ,
“Nanğaqsium^u agaayyutigikkaqput,
iluqapsi savaktaurusrii
taluqsriuasriilu ilaanik,
kamanaiññağmin^u, kamanaññağmin^u.”

⁶ Aasrii tusraagiga nipiqa^{ura}q itna liilaa ni-
paatitun iñugiallapiaga^{ta}qhutin iñuich, nipaatitunlu
iñugiaktuat imğich, nipaatunlu suañaruam katlu-
lam, uqaqhutin,
“Quyanaqñaqpat!

Atanğuru^{aq} Agaayyutigikkaqput
Sanñipaya^{aq}tu^{aq} anjalatchiruq.

⁷ Quviatchakta quviasrullapiag^utal^u.

Nanğağlakput kamanautaa;
atakkii katchuutiviksrautaa ipnaiyaam tikitchuq,
suli ilaan nuliaksrautaa inñi^{nik}
itqanain^{an}iktuq.

⁸ Nuliaksrautaa atnuğa^{aks}risauruq
qatiq^{ta}amik ukiñha^{ag}iksaamik qaum-
magiksuumiglu salumaruamiglu.”

Atakkii ukiñha^{ag}iksaaq nalaunñaruat savaagigaat
ipqiqsitanⁱⁿ Agaayyutim.

⁹ Aasriñ israğulgum uqa^{ut}igaña, “Aglagun
una, quvianamiurut tamatkua aiyugaaq^{ta}uruat
katchuutiruakun nullautchiq^{pag}viksrañanun

ipnaiyaam.” Uqautitqikkaaña, “Taapkua ittut ilumutullapiaq Agaayyutim uqalhi.” ¹⁰ Taranitarra puttuna isragulgum isigaiñun purvigisrukluḡu, aglaan uqautigaaña, “Taatnaqnak, uvaḡaptuuq savaktiñhiñaḡigaaña Agaayyutim iliptun aniqatiuptitunlu tupiksriuat Jesus-ḡum sagvikkanjanik. Purvigilugu nangagun Agaayyun. Atakkii taapkua uqaksrisimaruat pisigiplugu Agaayyun sivullikkaaurut irrutchikun sivuniksriqirititun sivuani.”

Usriaqsiq suaq Qatiqtaami Tuttuqpañmi

¹¹ Suli qiñiḡiga qilak aḡmaqtuaq, atanji qatiqtaaq tuttuqpak! Taamnaasrii aquppiruaq taavrumani atiqagñiqsuq Tuniqsimaruumik suli ilumutuuruamik, aasrii atanniqsuiruq aḡuyakhuniḡu nalaunḡarualikun. ¹² Ilaan irrak inniqsuk ikualaruatun ikniqtun. Niaquani iñugiaktut niaquḡutit. Atqa aglausimaniqsuq ilaani, kia-unniiñ iñuum ilisimanḡisaña aglaan kisimi. ¹³ Atnuḡaaqagñiqsuq akuqturuamik misruktaqsimaruumik aḡḡmun, suli taiyugaat uumiña atigḡmik “Uqalha Agaayyutim.” ¹⁴ Suli aḡuyaktaiñ qilaum maliḡniḡaat usriaqsiqhutiḡ qatiqtaani tuttuqpañmi, atnuḡaaqahutiḡ ukiḡhaagiksaanik qatiqtaanik salumaruamik. ¹⁵ Ilaan qanḡaniñ anniugagñiqsuq ipiktuaq savikpak. Taavrumiña ipiḡaqtuḡisiñiḡai nunaqqiqpaich iñuñich, suli aḡalatkisigai savilhamik ayaupiamik. Tutmaḡisigaa misriqqivia tatamnaqsiluni qinnautaa Saḡḡipayaaqquam Agaayyutim. ¹⁶ Suli akuqturuamiñi mumigmiñiḡu atiqagñiqsuq aglausimaruumik itna,

“Umialgat umialgich,
suli Atangat Atangich.”

17 Qiñilgitchuna isragulinmik qichaqtuamik siqiñigmi nipitusrillapiahuni uqautiplugich iluqaisa tinmiat tinmiruat silami, “Qaggisitchi. Katittitchi nigityagusri nullautchiqpagviani Agaayyutim. 18 Nigiyumagisri timinich umialgich, timinich anuyaktit qauklinisa, suli timinich kamañaqtuat anutit, tuttuqpanjalu timinich tamatkualu tuttuqpagaqtit. Nigiyumagisri timinich iluqaisa inupayaurat, savaktaagruungiñnaanlu savaktaagruunñaanlu, suli kamanainñaanlu kamanaññaanlu.” 19 Suli qiñigiga nigrugaaqluk suli umialinji nunam anuyaktituummaisaa katiruat anuyaksagumaaglugu taamna aquppiruaq tuttuqpanmi anuyaktinilu. 20 Aglaan nigrugaaqluk tigurauruq taputiplugu sivuniksriqinñuaqti savaaqaqtuaq quviqnaqtuanik ilaan takkuani. Kinnitñinjiqisuuq tamatkuninñaa akuqtuiruanik nalunaitmiutanjanik nigrugaaqluum suli putqataqtuanik ilaan atrinjanun. Iluqatik taapkuak sinjitaauruk inuunñaaaknik narvanjanun ikniqum ikualaruamun sulfur-mik. 21 Suli kisinñuqtat tuqqutaurut savikpanjagun taavruma aquppiruam tuttuqpanmi, anniugaaqtuakun qanganiñ; aasrii iluqagmin tinmiat nigisuiğatagvigigaich timinich.

20

1,000 Ukiut

1 Tarra qiñiqtuña isragulinmik atqaqtuamik qilanjmiñ, saagaqhuni arganjmiñi anjmautaanik natiqsiñaitchuam anjmanqum

kalimñaqpaᵇniglu. 2-3 Ilaan tigugaa tir-itchiaqluk, taamna taimakᵇjaqtaq nimigiaq, tuunḡauruaq Satan-ᵇupluniḡu, qiliqsruqlugu sivunniqlugu 1,000 ukiunik. Aasriiñ siᵇinnigaa natiqsiñaitchuamun aᵇmaniḡmun umiklugu umᵇutmik piillakkumiñaitchuamik, Satan-mun sagluqiyumiñaiḡlugich iñuich tarakᵇaniñaglaan 1,000 ukiut naanniaḡhatnunaglaan. Aglaan taapkua aquatigun pituisaallaktuksraupmiuq sivikisuurami.

4 Qiñiqmiuᵇa aquppiutaqpaᵇnik, suli iñuich aquppiruat tamatkunani saᵇᵇiqutiniᵇñiqsut atanniqsuitquplugich. Aasriiñ qiñiḡitka iñuusriᵇich tamatkua niaquikkauruat tuniqsi-makamiᵇ Jesus-mun uqaḡhanunlu Agaayyutim suli payaᵇaitñamiᵇ ukpiqsriḡiḡmikni. Tamatkua putqatangitchut niḡrugaaqluᵇmun atriaᵇanunlu unniñ akuqtunḡitlugu nalunaitmiutaᵇa qaumiktigun naaga argaᵇmiktigun. Iliᵇich iñuutqiᵇñiqsut atangᵇuqatauplutiᵇ Christ-mi 1,000-ni ukiuni. 5 Taamna tarra sivulliq aᵇitqigviksraq. Kisiᵇᵇuqtaᵇich tuqᵇaruat aᵇitqiḡitchut 1,000 ukiut naanᵇaiñᵇaisa. 6 Quvianamiurut ipqitlutiᵇ taapkua piqatauruat sivulligmi aᵇitqiḡiḡmi. Tuglian tuqulḡhum saᵇᵇiksraipiḡai, aglaan agaayuliqsigigisigai Agaayyutim suli Christ-ᵇum, suli atangᵇuqatigigisigaa 1,000-ni ukiuni.

Satan Akiḡirauruq

7 Tarraasriiñ 1,000-gich ukiut naatpata, Satan pituikkaugisiruq isiqtauiᵇmiñiñ.

8 Aasrii anigisiruq kinnitñiḡiaḡuni iñuᵇiñik

nunam nanipayaaq ilagilugik Gog-lu Magog-lu. Katinniagai iluqaisa anjuyyiaqulugich. Iñugiaktutilaaqaqtut qavianjatun tagium siñaan. ⁹ Aasriiñ ilinich siaminniqsut iluqaanun nunamun aasrii iluplugu iñuiñ Agaayyutim nunaacqiglu piqpagillapiakkaña. Tarraasriiñ ikniq atqaqtuq qilañmiñ aasrii suksraungiqługich. ¹⁰ Aasriiñ tuungaq kinnitñiktuaq ilinjtñik siñitauruq narvananun ikniğum sulfur-ğumlu, siñitauviaknun sivuani niğrugaaqłuum sivuniksriqinğuaqtimlu. Aasrii ilinich nagliksağisirut uvlumiłu unnuamiłu taimuña isruitчуamun.

Aqulliқ Atanniivik

¹¹ Suli qiñiqtuña anjruamik qatiqtaamik aquppiutaqpañmik taavruminjalу aquppiruamik taavrumani. Ilaan sivuğaaniñ nunalu qilaglu aullauruk, sumiunniiñ paqinnağumiñaiqhutik. ¹² Suli qiñigitka tuquñaruat, kamanaiññaanlu kamanaññaanlu, qichaqtuat sivuğaani aquppiutaqpaum. Tarra makpiğaat anmakkaurut, sulipsuuq makpiğaanich iñuulhum. Taapkua tuquñaruat atannikkaurut savaañisigun aglaksimakkanisitun makpiğaani. ¹³ Tagium suli tuqułhum añalatchivianlu utiqtitkai tuquñaruapayaat. Ilinich atannikkaurut atausriuttaaqługich maligutlugu savaañat. ¹⁴ Aasriiñ tuquğilу ilaan añalatchivialu siñitauruk narvananun ikniğum. Tarra taamna tugligigaa tuqułhum. ¹⁵ Tarraasriiñ kisupayaaq, atigikkaña aglaksimaitman makpiğaaniiñi iñuulhum, siñitaupmiuq narvananun ikniğum.

21

Nutaaq Qilak Nutaaġlu Nuna

¹ Tarani uvaᅇa John qiñiqtuᅇa nutaamik qilam̄mik nutaamiglu nunamik. Sivulliq qilak sivulliḡlu nuna piiqsuk, taġiuq piiqm̄iuqtuuq. ² Suli qiñiḡiga ipqitchuaq nunaqqiq, nutaaq Jerusalem, atqaqtuaq Agaayyutmiñ qilam̄miñ, itqanaiyaqsimapluni suli qiñiyunaqusriqsukkaupluni nuliaksrautitun uiksrautmiñun. ³ Aasrii tusraaruᅇa nipiqpam̄mik aquppiutaqpanmiñ uqaqtuamik, “Uvva, ipqitchuaq inaa Agaayyutim piqasriutiruq iñunun. Agaayyutim nayuqatiginiaḡai, aasrii ilinich iñuginiaḡai. Agaayyun inmiñik itqatauniaqtuq ilin̄itñi. ⁴ Agaayyutim allaqtiḡisiḡai qulvipayaat irin̄itñiñ. Ilinich tuqqutqikkumiñaiqsut. Alianniutqikkumiñaiqsut kin̄uvġulutin̄ atniġñautiqaḡutin̄lu tarak̄janiñaglaan, atakkii sut sivuani itchuuruat piiġñiqsut.”

⁵ Suli taamna aquppiruaq aquppiutaqpanmi uqaqtuq, “Atan̄ii, pakmapak savakkitka supayaat nutaaġuq̄lugich.” Aasriiñ uqautipsaagaᅇa, “Aglakkich ukua, atakkii uqal̄hich uqautigikkatka ukpiġnaqtut il̄umutuuplutin̄lu.” ⁶ Sulipsuuq uqautigaᅇa, “Naan̄janiktuq. Uvaᅇa Alpha-ᅇuruᅇa suli Omega-ᅇuplun̄alu, aullaḡniisaaq suli isruk̄hitchaaq. Kimunliqaa imiġuliqsuamun aatchuutiginiaḡiga imiq akiilaaḡlugu suvlaktuaḡuraqtuan̄aniñ imġum iñuunaqtuam. ⁷ Kiñapayaq akimaruq paitchaktaaqaḡisiruq taapkuniᅇa. Suli ilaan Agaayyutigiḡisigaᅇa suli ilaa iġñiḡisiḡiga. ⁸ Aglaali iqsisuruatlu, ukpiq̄sr̄isaitchuatlu,

nagğunaqtuanik savaaqaqtuatlu, iñuaqtuqtitlu, sayuñaruatlu, anjatkuuruatlu, aanguaqtuqtautlu, iluqatinlu sagluturuat, iniqagñiaqtut narvami ikualaruami ikniğmik sulfur-miglu. Taamna tugliğigaa tuqułhum.”

Nutaaq Jerusalem

⁹ Tarani ilañata tallimat malğuk israğulgich tikitchaaña piqaqtuaq tallimat malğunnik iluligauranik immaukkaqtuanik tallimat malğunnik aqulligñik ihuilliugutiqpauranik. Uqautigaaña, “Qagğaiñ, qiñiqtinniağikpiñ katchuutityaqtuamik, nuliaksrautaanik ipnaiyaam.” ¹⁰ Ilaan akiyağaña Ipqitchuakun Irrutchikun iñgiqpauramun qutchiksuamun, aasriiñ qiñiqtitkaaña ipqitchuamik nunaaqqimik Jerusalem-mik atqaqtuamik qilañmiñ Agaayyutmiñ. ¹¹ Taamna nunaaqqiq qaumaqagñiqsuq kamanautaanik Agaayyutim qaummağinñiqaqtuamik akisuruatun uyağaktun taiyuutiqaqtuaton jasper-mik tapinniluktun igaliqtun. ¹² Suli katchikpaqaqtuq qutchillapiaqtuanik qulit malğunnik paaqaghuni, suli qulit malğuk israğulgich qaunaksrirut paanik. Paani aglaqagñiqsut atinich qulit malğuk sivullianj Israel-ñum. ¹³ Piñasrut paaqpaqagñiqsut avatillaañani, kivaknam tuñaani piñasrut paaqpaich, nigiqpaum tuñaani piñasrut paaqpaich, uñallam tuñaani piñasrut paaqpaich, suli kanaknam tuñaani piñasrut paaqpaich. ¹⁴ Suli katchinj nunaaqqim turviqagñiqsut qulit malğunnik uyağanik aglaqaqtuanik qulit malğunnik atinjitñik uqqiraqtinjiñik ipnaiyaam.

15 Taamna isragulik uqaqtuaq uvanun piqagñiqsuq uuktuutmik piļiamik manijmiñ kaviqsaamiñ uuktuğukługu nunaaqqim paanļu katchiņļu. 16 Nunaaqqiq sisamanik iqirguqagñiqsuq sulī taktilaanalu iraqtutilaanalu atiplutik. Isragulgum uuktuğaa nunaaqqiq uuktuutmiñik, taktilaanalu iraqtutilaanalu kinjktilaanalu inniqsut 1,500 mile-latun atunim. 17 Sulī uuktuğai katchiņi nunaaqqim. Qutchiksilaqağñiqsut 216 isigaņniqtun iñuum uuktuğuułhatun, uuktuun isragulgum atukkanatuntuuq. 18 Sulī katchit piļianuniqsut qivliqtaanīñ uyağaniñ taiyuutiqaqtuaniñ jasper-mik. Nunaaqqigli piļianuniqsuq manijmiñ kaviqsaamiñ, tapinnilukługu igaliqtun. 19 Sulī turvii katchiņiñ nunaaqqim qiñiyunaqusriqsusimarut qanusripayaanik akisullapiaqtuaniglu qivliqtaaniglu uyağaniñ taiyuutiqaqtuanik jasper-miglu, sapphire-miglu, agate-miglu, emerald-miglu, 20 onyx-miglu, carnelian-miglu, chrysolite-miglu, beryl-miglu, topaz-miglu, chrysoprase-miglu, jacinth-miglu, sulī amethyst-mik. 21 Aasriiñ qulit malğuk paani qulit malğuuñiqsut qatiqtaat suņauraqpaich akisuruat. Paallaa piļianuniqsuq atautchimiñ qatiqtaamiñ suņauraqpañmiñ akisuruamiñ, sulī apqutaa nunaaqqim inniqsuq salumaruamiñ manijmiñ kaviqsaamiñ, tapinnilukłuhuni igaliqtun.

22 Uvaņa John qiñingitchuņa agaayyuvikpañmik nunaaqqimi, atakkii Ataniq Agaayyun Saņjipayaaqaqtuaq ipnaiyaaglu agaayyuvikpaginiğik taavruma. 23 Sulī

nunaaqqiq inuqsrangĩĩĩiqsuq siqĩĩĩgmik naaga tatqimik qaummatiksragmiñik, atakkii kamanautaan Agaayyutim qaumagigaa suli ipnaiyaaq nanigiplugu taavruma. ²⁴ Iñui nunapayaat pisruktaugisirut nunaaqqim qaumanani, suli umialgi nunam tikiutrigisipmiut suurapayaagmiknik taruņa. ²⁵ Suli paaji taavruma umiksimayumiñaitchut uvluqtutillaanatan. Itqağisiuņ, unnuatlaiñĩiaqtuq tarani. ²⁶ Tikiutigisigaich taruņa umialgutai suuranjilu nunam nunaaqqipayaanata. ²⁷ Aglaan kiñapayaaq salumaitchuaq naaga savaaqaqtuaq nağğunallapiaqtuamik naaga sagluturuuq isigumiñaitchuq taruņa, aglaan kisimiņ tamatkua iñuich atinich aglaqaqtuat Ipnaiyaam makpigaanĩi iñuuruatigun.

22

¹ Tarra israğulgum qĩĩiqtitkaaņa kuunjanik imğan iñuunaqtuam, tapinnilukługu igaliqtun, suvliguraaqtuamik aquppiutaqpananiñ Agaayyutim suli ipnaiyaam, ² sağvaqhuni qitqagun apqutaan nunaaqqim. Suli avatikni kuugum inniqsut napaaqtut iñuunaqtuat asrirriugaqtuat qulit malğuiñik tatqigagipman ukiumi. Akutuqpaliņich napaaqtut mamirrutiginiğaiç nunam iñuņisa. ³ Suapayaaq Agaayyutim nağğugikkaņa piqutigiplugu killuqsaun paqitqikkumiñaitchuq nunaaqqimi. Aquppiutaqpana Agaayyutim ipnaiyaamlu tarani itkisiruq, suli ilaan savaktiņiñ purvigigisigaat. ⁴ Iliņisa qĩĩigisigaat kiiñaña [kaņiqsilugu irrusripana]. Suli ilaan atqa aglaqağniaqtuq qaunjitñi.

5 Taavrumani unnuaqatqikkumiñaitchuq; iñuich inuqsratqikkumiñaitchut qaumanajnik nangumlu siqiñgumlu, atakkii Ataniq Agaayyun qaumagigisigaat. Suli iñuich aňalatchiqataugisirut taimuňa isruitchuamun.

Jesus Christ-ŋum Aggilha

6 Suli israğulgum uqautigaaňa, “Tamatkua uqautauruat ukpiğnapiaqtut suli ilumutuuplutin. Suli Atanguruam, Agaayyutaata irrusrinich sivuniksriqirit, tiliñigaa israğuligikkani ilitchuğipkaquplugich savaktigikkani sunik atuumayasriuraqtuanik. ⁷ Naalağnisitchi, uvaňa aggiluagisiruňa. Quvianamiuruq iñuk kamaksriruaq uqaliniñnik sivuniksriqutinisa ukua makpiğaat.”

8 Uvva John-ŋuruňa tusraaruq qiniqlugu tamatkuniňa sunik. Tarraasriiñ tusraakapkich qiniqlugillu sitquqtuňa purvigisrukluđu sivuğaatnun isiganiñ israğulgum qiniqtitchirima tamatkuniňa sunik. ⁹ Aglaan ilaan uqautigaaňa, “Taatnaqnak, uvaňa savaktauqatauruňa ilipni aniqatiupniđu sivuniksriqirinilđu, suli piqatigiplugich tamatkua kamaksriruat uqautiniñnik ukua makpiğaat. Purvigilugu nangagun Agaayyun.”

¹⁰ Tarra ilaan uqautigaaňa, “Iriqsimani-aqnağich uqaliniñich sivuniksriqutinisa ukua makpiğaat, takku piviksraq qalliruq. ¹¹ Iñuk pigiitichualiqiruaq pigiitichualiqituiñağli. Suli iñuk salumaitchuaq salumaittuiñağli. Suli iñuk nalaunŋaruq nalaunŋatuiñağli. Suli iñuk ipqitichuaq ipqiqsautuiñağli. ¹² Naalağnisitchi,

aggiluaġisiruġa. Saagaġniaga akiliutiksraġa qaisaksraġa iñupayauramun maligullugu qanutchimik savaaqappan. ¹³ Uvaġa Alpha-nuruġa suli Omega-nupluġalu, sivulliq suli aqulliq, aullaġniisaaq suli isrukitchaaq.”

¹⁴ Quvianamiurut [tamatkua kamak-sriruat uuma tillisianik, suli] tamatkua igġuqtuat atnuġaatin salummaqlugich. Ilinich isitlasriñiaqtut paatigun nunaaqqimun suli nigitlasriplutin asrianik napaaqtuaniñ iñuunaqtuam. ¹⁵ Nunaaqqim silataani ittut qipmich, aġatkuṭlu, atlatuqtitlu, iñuaqtuqtitlu, aanguanun putqataqtitlu, kisupayaaglu piqpaksriruaglu piliqiruaglu saglutuligmik. ¹⁶ “Uvva Jesus-nuruġa, tuyuġigiga israġuliga uqautitquplusri ukpiqtuanuruasri agaayyuviniñ tamatkuniġa sunik. Uvaġa kaġigigaġa kiñuviaġipluġalu David-nun. Qaummaġiksuaq uvlaam uvluġiaġigaġa.” ¹⁷ Suli Ipqitchuaq Irrusriq nuliaksraunlu uqaqtuk, “Qagġisitchi.” Suli kiñapayaaq tusraaruag taavrumiġa uqaqtuksraupmiuq, itna, “Qagġisitchi.” Suli kiñapayaaq imiġuliqsuaq utlautili. Kiñapayaaq imiġuktuaq akuqtuili imiġmik iñuunaqtuamik aatchuusriagilugu.

Uqaliqsaagun

¹⁸ Uvaġa John, kilillapiaga iñupayaaq tusraaruag uqaġnitnik sivuniksriqutinisa ukua makpiġaat. Kiapayaaq ilakpagich tamatkua, Agaayyutimtuuq illatiqagisipmigaa iluilliugutiqpauranik aglausimaruanik ukunani makpiġaani. ¹⁹ Suli kiñapayaaq piiqsikpan

uqautiñitniñ makpiġaanġat tamatkua sivu-
niksriqutit, Agaayyutimtuuq piiġñiaqmigaa
ilañiutiłiksraña asriañiñiñ napaagtuan
iñuunaqtuam suli ipqitchuamiñ nunaagqimiñ,
aglausimaruniñ ukunani makpiġaani. ²⁰ Taamna
nipliġñiqsuaq iluqaitñik tamatkuniña uqaqtuq,
“Nalupqinaitchuamik agġiłuaġisiruña.” Amen.
Agġiġiñ Ataniiq Jesus. ²¹ Iħuaqutrisaa Atannapta
Jesus Christ-ñum nayuutili iluqapsitñi. Amen.
Taatnapiaq.

